

VOITONJAON VEROTUKSELLINEN OPTIMOINTI LISTAAMATTOMISSA
OSAKEYHTIÖISSÄ

Kandidaatintutkielma
Samuli Pitkänen
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu
Laskentatoimi
Kevät 2019

Tekijä Samuli Pitkänen

Työn nimi Voitonjaon verotuksellinen optimointi listaamattomissa osakeyhtiöissä

Tutkinto Kauppatieteiden kandidaatti

Koulutusohjelma Laskentatoimi

Työn ohjaaja(t) Antti Miihkinen

Hyväksymisvuosi 2019**Sivumäärä** 36+8**Kieli** Suomi

Tiivistelmä

Osakeyhtiön voitonjaon verotus on kiinnostanut veroalan tutkijoiden lisäksi virkamiehiä, poliitikkoja, mediaa, yrittäjiä ja kansaa jo vuosikymmenten ajan. Kyseessä on verotuskokonaisuus, joka pahimmillaan tai parhaimmillaan ohjaa ihmisiä päätöksessä yrittäjyydestä. Yritysten usein työllistäessä yrittäjän, joskus lisähenkilöitäkin, ovat epäsuorat verovaikutukset helposti massiivisia. Eri eduskuntaryhmät näkevät tilanteen kuitenkin toisistaan poiketen: toiset haluavat palkita yrittäjän ottamastaan riskistä, toiset haluavat estää yrittäjää rikastumasta ottamallaan riskillä.

Tutkielman tarkoitus ei ole niinkään ottaa kantaa verolainsäädäntöön tai sen tulevaan kehitykseen, vaan tarkastella yrityksen voitonjaon eri keinoja nimenomaan veroseuraamusten näkökulmasta. Yrittäjä ottaa lähes poikkeuksetta riskin yritystoiminnassaan, jonka lisäksi se joutuu sijoittamaan ainakin jonkin verran pääomaa yritystoimintaansa. Jos yritys jossain vaiheessa sen elinkaarta alkaa tuottamaan voittoa, voi yrittäjä huonolla verosuunnittelulla maksaa kokonaiskulut huomioiden palkastaan huomattavasti enemmän kuin se koskaan maksaisi palkallisena muualla. Vaikka lähtökohta yrittäjyyteen tulisi olla muu kuin sen verotuksellinen asemointi, voidaan epätehokas verotus ja sen monimutkaisuus nähdä lisäkustannuksena riskin ja sijoitetun pääoman lisäksi, jolloin yrittäjyydestä ei muodostu kovin houkuttelevaa kuvaa. On selvää, että markkinatalous tarvitsee yrittäjiä monilta eri aloilta, eivätkä kaikki nämä yrittäjät voi olla veroasiantuntijoita.

Keskeisimpinä voitonjaon keinoina pidetään osinkoa ja niissä tilanteissa, joissa yrittäjä myös työskentelee yrityksessään, palkkaa. Osinko ja sen veroseuraamukset jakautuvat sen mukaan mikä yhtiön nettovarallisuus on. Sen voidaankin nähdä lähtevän yrityksestä yksisuuntaisena, jolloin siitä on maksettu vain yhteisövero. Henkilöverotuksen puolella se jakaantuu pääomatulo- tai ansiotulo-osinkoon. Pääomatulo-osinko on osin verovapaata ja se jakautuu henkilökohtaisen pääomatuloveroprosentin mukaan sen perusteella kuinka suuri jaettava osinko on rahallisesti, ja tietyn pisteen jälkeen myös sen verotettava osuus on suurempi. Ansiotulo-osinko taas on aina samalta osin verovapaata, joskin sen verollinen osuus kohdistuu henkilökohtaiseen ansiotuloverotukseen, joka on progressiivinen.

Palkka on vähennyskelpoista yhtiön yhteisöverosta, mutta toisaalta siitä maksetaan merkittäviä sivukuluja. Sivukulujen määrä eroaa olennaisesti sen perusteella, onko yrittäjä YEL- vai TyEL-velvollinen. Voitonjaon optimoinnin keskeisessä roolissa onkin palkan maksaminen aina siihen pisteeseen saakka, joka ylittää verorasitukseltaan verohuojennettun pääomatulo-osingon verorasituksen.

Lukijan on kuitenkin hyvä sisäistää, että kaikki optimointiin vaikuttavat tekijät ovat hyvin tapauskohtaisia, eikä niiden perusteella voida välttämättä tehdä tehokkaita ratkaisuja muissa tilanteissa. Tutkielma toimiikin parhaiten havainnollistavana esimerkkinä eri voitonjaon muotojen veroseuraamuksista.

Avainsanat Voitonjaon optimointi, verosuunnittelu, verotus, osinko, ansiotulo, pääomatulo

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
1.2 TAUSTAA	4
1.3 TUTKIELMAN RAKENNE	5
1.4 TUTKIELMAN AIHEEN RAJAUS JA KÄYTETTÄVÄT TUTKIELMAMENETELMÄT	6
2. OSAKEYHTIÖN VOITONJAKO	7
2.1. VOITONJAKO ANSIOTULONA HENKILÖVEROTUKSEN NÄKÖKULMASTA	9
2.1.1 Palkka henkilöverotuksessa	10
2.1.2 Luontoisedut henkilöverotuksessa	11
2.2 VOITONJAKO ANSIOTULONA YRITYKSEN NÄKÖKULMASTA	12
2.2.1 Palkka yrityksen verotuksessa	12
2.2.2 Luontoisedut yrityksen verotuksessa	13
2.3 VOITONJAKO PÄÄOMATULONA	15
2.3.1 Pääomatulon eri vaihtoehdot	15
2.3.2 Osinko keskeisenä tekijänä voitonjaon optimoinnissa	16
2.3.4 Nettovarallisuuden vaikutus jaettavan osingon laatuun	18
3. CASE: OPTIMAALINEN VOITONJAKO OSAKEYHTIÖSSÄ ERI TILANTEISSA	20
3.1 JAOTTELU ANSIO-/PÄÄOMATULOON	21
3.2 YEL-/TYEL –VAIKUTUS YRITTÄJÄN OPTIMAALISEEN VOITONJAKOON	24
3.3 YHTIÖN NETTOVARALLISUUDEN KERRYTTÄMISEN KANNATTAVUUS VOITONJAON OPTIMOINNIN NÄKÖKULMASTA	28
3.4 CASEN OPTIMAALISEN TASON ERITYISPIIRTEET	31
3.5 LUONTOISETUJEN VAIKUTUS CASE-TILANTEESSA	31
3.6 LYHYT YHTEENVETO CASE-TULOKSISTA	34
4. VOITONJAON OPTIMOINTIIN VAIKUTTAVAT JÄRJESTELYT YRITYKSESSÄ	35
4.1 NETTOVARALLISUUDEN KERRYTTÄMINEN	36
4.2 TULONJAON ERITTELY	37
5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	38
6. LÄHTEET	40

1.Johdanto

1.2 Taustaa

Tämän kandidaatintutkielman aiheena on osakeyhtiön voitonjaon verotuksellinen optimointi listaamattomissa yhtiöissä. Työssä käsitellään olennaisimpia osakeyhtiöiden voitonjakotapoja, joista keskeisimpänä tarkastellaan pääomatuloa osinkotulon muodossa. Osinkotulo jakautuu pääomatulo-, sekä ansiotulo-osinkoon, joiden verokohtelu eroaa huomattavasti toisistaan. Jaottelu näiden osinkotulojen välillä perustuu yhtiön nettovarallisuuden määrään suhteessa nostettavaan osinkoon. Pääomatulo-osinko jakautuu itsessään myöskin sen perusteella, kuinka paljon sitä rahallisesti nostetaan.

Vaikka palkka ei varsinaisesti kuulu yhtiön voitonjakoon, on se olennainen osa yrityksen voitonjaon optimoinnissa niissä tapauksissa, joissa osakas on palkallisena yrityksessä. Kun huomioidaan palkan vähennyskelpoisuus yrityksen yhteisöverossa, tuleeekin optimoinnista mielenkiintoinen kokonaisuus, joka käsittää lukuisia muuttujia niin henkilöverotuksesta kuin yhteisöverotuksesta. Kun tähän lisätään palkan aiheuttamat sivukulut, ja osakkaan YEL- (yrittäjän eläkelaki) tai TyEL- (työntekijän eläkelaki) velvollisuus sekä niiden sivukulujen erot, voidaan huomata, ettei yksiselitteistä ratkaisua pystytä löytämään.

Tutkimuksen aihe on myös erityisen kiinnostava siksi, että yrityksissä fokus on usein lähtökohtaisesti ydinliiketoiminnan pyörittämisessä. Monissa yrityksissä on vaikeina vuosina ”otettu löysät pois” – saneerattu, yhdistelty yksiköitä, haettu volyymietuja ja niin edelleen – eli tehty lähes kaikki organisatoriset toimenpiteet, joilla sisäistä kustannustehokkuutta on mahdollista lisätä (Puusa ym. 2012). Samanaikaisesti suuri osa saaduista hyödyistä saatetaan menettää huonon verosuunnittelun myötä. Onkin jopa

paradoksaalista, että yrittäjät saattavat tehdä jopa todella yksityiskohtaisia katelaskelmia omaan lukuunsa, kun todellisuudessa verottaja saattaa hyötyä niistä eniten.

Yleisessä puheessa yhtiön jakaman niin sanotun nettovarallisuusosion verorasitetta pidetään edullisimpana vaihtoehtona yrityksen voitonjakoa suunniteltaessa. Se on keskeinen tekijä alhaisen veroasteensa vuoksi, mutta rajallinen muun muassa yhtiön nettovarallisuuden ja nostettavan rahamäärän suhteen. Tutkielmassa pyritään löytämään muita keinoja nostaa yrityksestä tuloja, jotka olisivat kuitenkin verotehokkaita suhteessa joko edellä mainittuun nettovarallisuusosinkoon, tai kaikkiin niihin vaihtoehtoisin tapoihin, jotka ovat käytettävissä ylimääräisiä tuloja nostettaessa.

Yrittäjän voitonjaon verotuksellisessa optimoinnissa on avainasemassa jaottelu yrittäjän ansio-, sekä pääomatuloon. Kaupparekisterin mukaan Suomessa on 272 084 osakeyhtiötä vuonna 2019¹. Verovuonna 2011 Suomessa yli 100 000 euroa tienanneita oli vain noin 35 000² ja heistä vain osa on yrittäjiä, joita tutkimus käsittelee. Vuonna 2014 yli 100 000 euroa tienaavia oli noin 81 000³, ja verovuonna 2017 yli 100 000 tienaavien määrä oli alle 2 prosenttia väestöstä.⁴ Näiden perusteella voidaankin pitää mielekkäänä tarkastella lähtökohtaisesti voitonjakoa niissä yrityksissä, joissa voittoa ei jaeta yli 150 000 euron huojennetun pääomatulo-osion verran.

1.3 Tutkielman rakenne

Tutkielma koostuu neljästä varsinaisesta asiakappaleesta. Ensimmäinen niistä (kappale numero kaksi) koostuu osakeyhtiön voitonjaosta, jossa käydään läpi vaihtoehtoisia tapoja suorittaa voitonjakoa osakeyhtiöstä ja niiden veroseuraamuksia. Tarkastelun keskipisteessä on yrityksen eri voitonjakokeinojen kartoittaminen: niiden vaatimukset ja ominaispiirteet, sekä niiden veroseuraamukset sekä yhtiön että työntekijän näkökulmasta.

¹ ”Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä” 02.01.2019. Haettu osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html> 01.05.2019

² ”Wahlroos-verollisia’ olisi alle 35 000”, 20.10.2011 Haettu osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-5440085> 03.05.2019

³ ”Luku ei todellakaan huimaa päätä – Näin monella suomalaisella on yli 300 000€ tulot” 02.05.2016 Haettu osoitteesta <https://www.talouselama.fi/uutiset/luku-ei-todellakaan-huimaa-paata-nain-monella-suomalaisella-on-yli-300-000-tulot/8a0f3283-0406-3c76-856d-573c08051b1d> päiväys 01.05.2019

⁴ ”Yli 40000 euroa ansaitseva viidennes maksaa 96 prosenttia ansiotuloveroista” Summanen, Kasper 25.12.2018. Haettu osoitteesta <https://www.verkkouutiset.fi/yli-40000-euroa-ansaitseva-viidennes-maksaa-96-prosenttia-ansiotuloveroista/> 01.05.2019.

Kolmannessa kappaleessa käsitellään edellisen kappaleen havaintoja käytännön tasolla Case-lähestymistavan kautta. Case-havainnointi perustuu tämän työn kirjoittajan taustatietoihin ja siihen lähtökohtaan, että kirjoittaja on perustamassa uutta yritystä, jonka tulevan voitonjaon verotusseuraamuksia hän haluaa tarkastella. Tarkastelun keskipisteenä on niiden keinojen löytäminen, jolla yrittäjä pystyy nostamaan mahdollisimman paljon tuloja yrityksen tuloksesta tai varallisuudesta, mahdollisimman pienin kuluin. Pelkän verorasitteen sijaan tarkastelu luonnollisesti keskittyy siis kaikkiin niihin kuluihin, joita osingon- tai palkanmaksuun liittyy. Lähtökohtana on, että yrityksen varallisuus on myös samassa määrin yrittäjän varallisuutta.

Neljäs kappale keskittyy tutkimaan niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat olennaisesti voitonjakoon Case-optimoinnissa. Pääomatulo-osingon verotuksen edukkuus tuottaa luontaisen tarkastelun nettovarallisuuden määrän kerryttämiseen ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Case-tutkimuksen mahdollisimman pienen kokonaiskulurasitteen sijaan tässä kappaleessa otetaan kantaa myös esimerkiksi niihin tilanteisiin, joissa yrittäjä syystä tai toisesta haluaa nostaa enemmän varoja yhtiöstä kuin nettovarallisuuteen pohjautuva pääomatulo-osinko mahdollistaisi. Etenkin uudessa yrityksessä, jossa nettovarallisuus usein on pienehkö, on tämä näkökanta olennainen, ja jäljelle jäävistä voitonjaon keinoista pyritään löytämään kussakin tilanteessa sopivin mahdollinen keino.

Viimeisin asiakappale tiivistää aikaisempien kappaleiden olennaiset näkemykset, ja esittelee näihin pohjautuvia johtopäätöksiä. Lisäksi kappaleessa haastetaan muun muassa nettovarallisuuden kerryttämisen näkökulmaa esimerkiksi mahdollisesti muuttuvan verolainsäädännön näkökulmasta sekä rahan aika-arvon suhteuttamisesta saatuun verohyötyyn.

1.4 Tutkielman aiheen rajaus ja käytettävät tutkielmamenetelmät

Tutkielman aihe on rajattu suhteellisen tarkasti nimenomaan osakeyhtiön voitonjaon optimointiin listaamattomissa yhtiöissä. Listaamattomissa yhtiöissä tavanomaisin voitonjaon toteutus on osinko, jonka lisäksi voitonjakoon mielletään useissa tilanteissa myös yrittäjän itsensä nostama palkkatulo. Tämän perusteella myöskin tämän tutkielman lähtökohtana on tutkia yrittäjän nostaman osingon kokonaisverorasitetta, jonka lisäksi tutkitaan yrittäjän nostaman palkkatulon kokonaisvero-, sekä kokonaiskulurasitetta.

Palkan kokonaiskulurasitteessa huomioidaan kaikki yrityksen maksamat sivukulut sekä YEL:n että TyEL:n kuulumisen osalta. Tutkielmassa kaikki sivukulut sisältämä rasite määritellään ”kokonaiskulurasitteena”, jolloin eri keinojen vertailukelpoisuus on mielekkäämpää, kun huomion keskipisteenä on sekä yrityksen että yrittäjän maksamat kulut nostettavasta tulosta.

Tutkielmassa huomioidaan myös sivuuttaen muutamia muita voitonjaon keinoja, joita erityistilanteissa saattaa esiintyä. Esimerkiksi yrittäjän ja yhtiön väliset vuokrajärjestelyt yhtiön liiketiloista käydään esimerkinomaisesti läpi, joskaan niiden painopiste ei ole suuri siitä syystä, että ne eivät useinkaan ole aloittavan yrittäjän kannalta verotuksellisesti kovinkaan tehokkaita. Palkan osalta tutkielmassa huomioidaan etäisesti myös luontoisetujen vaikutukset verotettavaan ansiotuloon, joskaan niiden tarkastelu ei nouse kovin keskeiseksi siitä syystä, että ne ovat hyvin sidonnaisia yrittäjän taustatietoihin ja luontoisetujen luonteeseen nähden. Tutkielmassa ei huomioida edellä mainittujen lisäksi muita voitonjaon keinoja.

Case-optimoinnin laskut on suoritettu tämän työn kirjoittajan tiedoin Verohallinnon veroprosenttilaskurilla henkilöverotuksen osalta, huomioiden Helsingin kotikunnan, evankelisluterilaisen seurakunnan sekä syntymävuoden 1993.

Tutkimusmenetelmä koostuu kirjallisuuskatsauksesta, jonka lisäksi tarkasteltavaa aihetta peilataan Verohallinnon vallitseviin tulkintoihin asiaan liittyvistä laeista. Case-osio puolestaan peilaa käytännön muuttujien merkitystä kirjallisuuskatsauksesta selvinneisiin tietoihin, jonka perusteella työn lopussa perehdytään yksityiskohtaisempiin tekijöihin Case-osiossa nousseiden näkemysten pohjalta.

2. Osakeyhtiön voitonjako

Erityisesti osakeyhtiöiden houkuttelevuus yritysmuotoa valittaessa nousi merkittävällä tavalla vuosina 2012 ja 2014 tehtyjen verolainsäädäntömuutosten vuoksi. Merkittävimpänä muutoksena lainsäädännöissä oli yhteisöverokannan lasku 26 prosentista 20 prosenttiin vuoden 2014 alusta eteenpäin, jonka tavoitteena oli vahvistaa

ja turvata kansainvälistä kilpailukykyä yritysverotuksen näkökulmasta. (Valkonen ym. 2014)

Osakeyhtiölain (OYL) (624/2006) 13 luvun 1§ mukaan varoja voidaan osakeyhtiöstä jakaa laillisesti vain seuraavalla neljällä tavalla:

- 1) Voitonjaosta (osinko) ja vapaan oman pääoman rahaston jakamisella
- 2) Osakepääoman alentamisella
- 3) Omien osakkeiden hankkimisella ja lunastamisella
- 4) Yhtiön purkamisella ja rekisteristä poistamalla

Yhtiön vapaata omaa pääomaa, jota OYL:n mukaan on SVOP-rahasto, edellisten tilikausien ja tilikauden voitto tai tappio, sekä yhtiöjärjestyksessä määrätty tai yhtiökokouksen päätöksellä perustetut rahastot, voi jakaa osakkaille voitonjaosta säädetyllä menettelyllä: *”jollei yhtiön maksukykyä koskevasta 2 §:stä muuta johdu, yhtiö saa jakaa vapaan oman pääoman, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat sekä määrä, joka on kehitysmenona merkitty taseeseen kirjanpitolain mukaisesti”* (OYL, 13. luku, 5 § (1622/2015)).

Myrsky & Malmgrén (2014) puolestaan tarkentaa, että SVOP-rahastosta tehtyä palautusta käsitellään joko luovutuksen kaltaisena verotettavana palautuksena, tai vaihtoehtoisesti osinkona.

Kukkonen ja Walden (2014) pitävät yleisimpänä osingonjakotapana rahaosinkoa, vaikka se voidaan suorittaa myös esimerkiksi osakkeina tai muuna omaisuutena (in natura). Tällöin osinko arvostetaan verotuksessa sen käypään arvoon. Etenkin voitonjaon optimointia suunnitellessa muuna kuin rahaosinkona jaettu voittovara vaikeuttaa optimoinnin tekoa ylimääräisillä muuttujilla, joita ovat esimerkiksi luovutusvoitto-, varainsiirto-, ja arvonnlisäveroseuraamukset.

Raunio ym. (2014 s.28) puhuvat osingonjaon verokustannusten minimoinnista eri osinkojen ja palkan keskinäisellä optimoinnilla: *”osingonjaon verokustannuksia laskettaessa pääomaosingon ja ansiotulo-osingon sekä palkan suuruuden keskinäisellä optimoinnilla pyritään minimoimaan osingosta menevän veron määrä”*.

Viitala (2018) sen sijaan kuvailee palkan maksamisen olevan usein ainakin jossain määrin kannattavaa nimenomaan kokonaisverorasituksen kannalta, ja yleensä ainakin osinkojen alimpaan kokonaisverorasitukseen asti (26 prosenttia vuodesta 2014 alkaen). Tutkija ei kuitenkaan tarkenna, onko kyseessä marginaaliveroaste vai kokonaisveroaste, jonka huomataan kappaleen 3 Case-tutkimuksessa antavan vääränlaisen käsityksen veron määrästä sen keskiarvoon perustuvan luonteen vuoksi.

Tulolajien jakautuessa pääoma- sekä ansiotuloihin, lasketaan verovelvolliselle kummankin tulon määrä erikseen verovuodelta. Tomperi (2014) selittää verotettavan tulon selviävän, kun veronalaisiin tuloihin huomioidaan kaikki lain mukaan sallitut vähennykset ja huomioidaan mahdolliset verovapaat osat tuloista. Arvelan ym. (2002) mielestä verokohtelun tulisi olla sellaista, ettei se itsessään vaikuta tehtäviin sijoituksiin. Tällöin myös pääomat kohdistuisivat oikeasti taloudellisesti tehokkaimmalla tavalla. Verotuksen monimuotoisuuden vuoksi näin ei kuitenkaan useinkaan tapahdu.

2.1. Voitonjako ansiotulona henkilöverotuksen näkökulmasta

Ansiotuloista maksetaan veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle (TVL 124§ (533/1998) ja 130 § (896/2001)). Ansiotulot vaikuttavat myös sairausvakuutuksen sairaanhoito- ja päivärahamaksuihin (sairausvakuutuslaki 18. luku 5 § ja 12 §, (1224/2004)).

Osakeyhtiölain näkökulmasta palkka ei ole yrityksen voitonjakoa. Palkan käsite määritellään ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:n 1 momentissa. Lainkohdan mukaan palkalla tarkoitetaan kaikenlaista palkkaa, palkkiota, etuutta tai korvausta, joka saadaan työ- tai virkasuhteessa. Yritysten kirjanpidossa palkka käsitellään siis menona eikä voitonjakona, minkä takia se onkin osakeyhtiölle vähennyskelpoista yhtiön verotuksessa. Saajalleen palkka on puolestaan ansiotulona verotettavaa tuloa. Lain määritelmä ei kuitenkaan ota huomioon sitä, että niille osakeyhtiöin osakkaille, jotka työskentelevät omistamassaan osakeyhtiössä, on palkka kuitenkin merkittävässä roolissa voitonjaon optimoinnissa (Viitala, 2018).

2.1.1 Palkka henkilöverotuksessa

Palkka on lähtökohtaisesti korvaus tehdystä työstä, ja palkan käyttäminen osana yrityksen voitonjaon verotuksellista optimointia vaatiikin osakkaan omaa työskentelyä yhtiössä. Kun yhtiön osakas työskentelee yrityksessä, on palkka käytännössä joustavin tapa nostaa osakeyhtiöstä varoja, eikä sen nostamiseen ole edellytyksenä esimerkiksi yhtiön tuloksellisuus (Viitala, 2018).

Kukkonen (2010) pitää palkan jakamisperusteita huomattavasti kevyempinä kuin osinkojen. Palkkaa voidaan jakaa tuntipalkan, viikkopalkan, kuukausipalkan tai muun perusteen mukaan, yrityksen taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Kun palkan verovähennyskelpoisuus yrityksen tuloksesta huomioidaan, nostaa palkan käyttö asemaansa myös optimoinnin näkökulmasta (Viitala, 2018).

”Palkan kokonaisveroaste saavuttaa osingon kokonaisveroasteen laskentatavasta riippuen jo noin 40 000 euron tulotasolla” (Viitala 2018 s.136). Laskentatavassa voi olla isoja poikkeuksia esimerkiksi sen perusteella, kuuluuko palkansaaja TyEL:n vai YEL:n piiriin. Tomperin (2014) mukaan veronalaisesta tulosta maksetaan sen luonteesta riippuen valtion tuloveroa, kunnallisveroa sekä yhteisöveroa, jonka lisäksi riippuen tulonsaajasta mahdollisesti myös kirkollisveroa. Samalla perusteella maksetaan myös Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutusmaksuja. Varsinaisen rahapalkan lisäksi siitä koituu yritykselle siis huomattavia sivukuluja.

Voitonjaon optimointia tehdessä on kuitenkin hyvä huomata, että edullisempaan tulonjaon muotoon kannattaa yleensä siirtyä jo siinä vaiheessa, kun ansiotulojen marginaalivero ylittää pääomatulojen veroprosentin. Näin ollen ne laskelmat, joissa verrataan koko vuoden ansiotuloverotusta johtavat virheelliseen lopputulokseen. Yrityksen voitot kannattaa nostaa pääomatulona jo siinä vaiheessa, kun marginaaliveroprosentti lisätulolle ylittää pääomatulojen veroprosentin⁵.

⁵Green, E, 2017. Miten optimoida yrittäjän verotus? Kirjoitus EW Talousblogissa 01.04.2017. Viitattu 02.05.2019. Haettu osoitteesta: <http://ewh2012.fi/miten-optimoida-yrittajan-verotus/>

Elinkeinoverolaissa (EVL 360/1968) säädetään, mitkä elinkeinotoiminnasta saadut tulot ovat veronalaisia ja mitä vähennyksiä niistä voidaan tehdä. Luonnollisten henkilöiden verotettava tulo määräytyy tuloverolain (TVL) perusteella. Tomperin (2014) mukaan maksettaviin veroihin vaikuttavat todellisuudessa lisäksi useat muut lait, joita ovat esimerkiksi tuloverolakiin perustuva veroasteikkolaki, laki konserniavustuksesta sekä laki varojen arvostamisesta verotuksessa.

2.1.2 Luontoisedut henkilöverotuksessa

Luontoisetu on työntekijän saama käyttöoikeus työnantajan omistamaan tai hallitsemaan hyödykkeeseen. Karttusen ja Pasasen (2016) mukaan luontoisedut ovat usein työsuhteen ehtoja, jolloin työntekijä ja työnantaja sopivat tietyistä eduista palkan lisäksi. Palkka saattaa myöskin koostua vain luontoiseduista.

”Varsinaisen rahapalkan lisäksi palkkana pidetään myös luontoisetuja, kuten auto-, asunto-, ravinto- ja puhelinetua” (Viitala, 2018 s.76). Palkansaajan verotuksessa luontoisetu tulkitaan hänen veronlaiseksi ansiotulokseen (Laki Verohallinnosta (503/2010) 2 § 2mom.).

Verolainsäädännön mukaan luontoisedusta on kyse, kun työnantaja suorittaa vastiketta työstä muuna kuin rahana palkansaajalle. Luontoisetu on siis työnantajan kustantama tavara tai palvelu, joka luovutetaan palkansaajan käyttöön. Käyttöoikeudesta poiketen omistusoikeus ei siirry vastiketta luovuttaessa, ja käyttöoikeuskin lakkaa viimeistään työsuhteen päättyessä (Laki Verohallinnosta 2 § 2mom. kohta 1.1).

Pelkkä hyödykkeen kustantaminen työnantajan toimesta ei kuitenkaan riitä sen käsittelemiseksi luontoisetuna verotuksessa, vaan työnantajan on omistettava tai pystyttävä hallitsemaan sitä. Palkansaajan itse hankkimat hyödykkeet, jotka työnantaja maksaa palkansaajalle takaisin, käsitellään verotuksessa kokonaan rahapalkkana (Laki Verohallinnosta 2 § 2mom.). Henkilökuntaetuja Karttusen ja Pasasen (2016) mukaan voi olla esimerkiksi työterveyshuolto tai pikkujoulut. Niillä viitataan etuihin, joita työnantaja tarjoaa ilman niiden oloa työsopimuksen ehdoissa. Henkilökuntaedut jakautuvat verottomiin sekä verollisiin etuihin.

Tuloverolain 64 §:n 1 momentin mukaan ”työnantajalta saatu luontoisetu on veronalaista ansiotuloa ja arvioidaan käypään arvoon. Verohallinto määrää vuosittain luontoisetujen käypien arvojen laskentaperusteet” (Laki Verohallinnosta 2 § 2mom. kohta 1.2). Tästä voidaankin tehdä johtopäätös, että luontoisedun todellinen arvo palkansaajalle koostuu edun arvon ja edun verotuksellisen arvon erotuksesta. Tätä huomioidessa on hyvä muistaa epäsuora vaikutus maksettaviin veroihin – veroprosentti voi tippua erotuksen ylittävältäkin osalta jopa huomattavasti tietyissä pisteissä.

2.2 Voitonjako ansiotulona yrityksen näkökulmasta

2.2.1 Palkka yrityksen verotuksessa

Viitalan (2018) mukaan työntekijöilleen maksamat palkat ovat yhtiölle vähennyskelpoista elinkeinotoiminnan menoa.

EVL 8 §:n 4 kohdan perusteella palkan lisäksi vähennyskelpoisia mainitussa kohdassa tarkoitettuja palkan pakollisia sivukuluja ovat muun muassa:

- 1) Työeläkemaksut
- 2) Sairausvakuutusmaksut
- 3) Työttömyysvakuutusmaksut
- 4) Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut.

”Palkansaajalta ja yrittäjältä vuonna 2018 perittävä sairausvakuutuksen päivärahamaksu on 1,53 prosenttia palkkatulosta, työtulosta ja muusta sairausvakuutuslaissa tarkoitettua päivärahamaksun maksuperusteesta” (Laki Verohallinnosta 2 § 2 mom.). *”Päivärahamaksua ei kuitenkaan peritä lainkaan sellaisilta pienituloisilta palkansaajilta ja yrittäjiltä, joiden vuotuisen palkka- ja työtulon yhteismäärä alittaa 14.020 euroa”* (SVL 18:24a.1 ja VNA 2 §:n 1 momentti). Viitalan (2018) mukaan sairausvakuutusmaksu sisältyy työntekijän verokorttiin merkittyyn pidätysprosenttiin.

Työttömyysvakuutusmaksu koskee 17-64-vuotiaita työntekijöitä, ja yritys maksaa sitä 0,5% palkkojen kokonaissummaan 2 086 500€ asti. Sen ylittävältä osalta yrityksen työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 2,05%. Osaomistajan työttömyysvakuutus on

palkkojen määrästä riippumatta aina 0,5%. Vuonna 2018 keskimääräinen työtapaturmavakuutuksen maksu on 0,8%. Maksun suuruus vaihtelee työn vaarallisuuden perusteella, ja siinä huomioidaan tapaturmakehitys. Maksu määritellään yhtiökohtaisesti. (Viitala, 2018).

Työnantajan maksamiin sivukuluihin vaikuttavat yrityksen koko ja sen toimiala. Pienen osakeyhtiön työnantajan sivukuluihin vaikuttaa olennaisesti työntekijän YEL- tai TyEL - velvollisuus. YEL:n kuuluvan palkansaajan sivukulut vastaavat karkeasti noin 1,5:tä prosenttia maksetusta palkasta, kun TyEL:n kuuluvan palkansaajan sivukulut ovat jopa 20% prosentin luokkaa maksetuista palkoista. ”Yhteensä työntekijän sivukulut, jotka eivät sisälly suoraan veroprosenttiin, ovat keskimäärin 8-10 prosenttia saadusta palkasta, kun osakas on TyEL-vakuutettu” (Viitala 2018, s.80).

Yrityksessä työskentelevään yrittäjään sovelletaan yrittäjän eläkelakia (YEL), jos johtavassa asemassa työskentelevällä osakkaalla on yli 30 prosenttia yhtiön osakepääomasta tai äänimäärästä, tai yli 50 prosenttia yhdessä muiden perheenjäsentensä kanssa (Yrittäjän eläkelaki (1272/2006), 2. luku 3 §).

Voitonjaon verosuunnittelussa olennaista on se, ettei YEL-työtulon tarvitse olla sama kuin veronalaisen palkkatulon. YEL-työtulon tulisi vastata sellaista palkkaa, joka yrittäjän työtä tekemään palkatulle ulkopuoliselle johtajalle olisi maksettava (Viitala, 2018). Käytännössä YEL-työtulo on kuitenkin täysin yrittäjän päätettävissä tietyn haitarin sisällä, eikä sen todellisuudessa tarvitse vastata aikaisemmin esitettyä työlle luonteista palkkaa.

2.2.2 Luontoisetut yrityksen verotuksessa

Osakas voi nostaa yhtiöstään luontoisetuja joko palkan sijaan tai sen lisäksi. Luontoisetuja pidetään tavanomaisina työsuhteeseen kuuluvina etuina, eivätkä ne täten vaadi osakkuutta yrityksessä, vaikka yhtiölle aiheutuneet kustannukset olisivatkin poikkeuksellisen suuria. Viitala (2018) huomioi, että etu tulee verottaa työntekijän (tässä tapauksessa osakkaan) palkkana, jos se perustuu todelliseen työntekoon ja on asianmukaisesti käsitelty palkkakirjanpidossa.

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/1963) 4 §:n 2 momentin mukaan työnantaja suorittaa työnantajan sosiaaliturvamaksun työntekijöille maksettavien palkkojen yhteismäärän perusteella. Myös luontoisetua pidetään palkkana, joten se huomioidaan työnantajan sosiaaliturvamaksun laskentaperusteissa. Sairausvakuutuslain 18 luvun 14 §:n 1 momentin mukaan: ”*sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu määrätään vakuutetun kunnallisverotuksen verotettavan tulon perusteella*”. Saman luvun 15 §:n 1 momentin mukaan sairausvakuutuksen päivärahamaksu määrätään vakuutetun työntekijän veronalaisten palkkatulojen ja tulojen perusteella. Veronalaisten luontoisetujen arvosta on siten lähtökohtaisesti maksettava sairaanhoito- ja päivärahamaksu. Suoranaista veroetua luontoiseduissa ei siis useimmiten ole saatavilla.

Sekä verotettavien että verovapaiden luontoisetujen edullinen asema perustuu niiden epäsymmetriseen käsittelyyn yhtiön ja työntekijän verotuksessa. Luontoisedun hankkimisesta aiheutuneet kustannukset ovat yhtiölle kokonaisuudessaan verovähennettävää, kun taas henkilöverotuksessa luontoisedusta tulee veronalaiseksi vain sille määritelty verotusarvo. Viitalan (2018) mukaan nämä verotusarvot ovatkin pääsääntöisesti olleet alle luontoisedun todellisen käyvän arvon. Tästä voidaankin tehdä johtopäätös, että yrityksen veronäkökulmasta on yhdentekevää maksaako yhtiö palkkaa vai luontoisetua, joiden molempien vähennyskelpoisuuskin konkretisoituu vain niissä tapauksissa, joissa yhtiö tuottaa voittoa, josta vähennys on mahdollista tehdä. Suorien verokustannusten lisäksi on kuitenkin huomioitava luontoisedun verotusarvon ja todellisen arvon välisen erotuksen sivukulujen vaikutus, jolloin yrityskin tapauskohtaisesti voi hyötyä luontoisetujärjestelyistä ainakin jonkin verran.

Luontoisetujen asema yrityksen näkökulmasta voidaankin nähdä lähinnä työntekijän sitouttamisen keinona. Yrityksen tekemien luontoisetujärjestelyiden avulla työntekijälle pystytään tarjoamaan enemmän nettopalkkaa, jolloin ainakin teoriassa työntekijä voisi myös olla tyytyväinen pienempään bruttopalkkaan. Luontoisetuja tutkiessa etenkin osakkaan tapauksessa on kuitenkin hyvä huolehtia, että niiden kokonaissumma on kohtuullinen työpanokseen nähden, jotta sitä ei tulkita virheellisesti esimerkiksi peiteltynä osingonjakona (Romppainen ym., 2000).

2.3 Voitonjako pääomatulona

Osakeyhtiö maksaa tuloksestaan yhteisöveroa 20% vuodesta 2014 alkaen. Pääomatulosta maksetaan veroa vain valtiolle (TVL 142 §). Nykyisen käytännön, vuonna 2005 suoritettua osinkoverouudistuksen johdosta Raunio ym. (2014) mielestä voitonjakoon voidaan nähdä kohdistuvan osittainen kaksinkertainen verotus, kun entisestä yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin EU-paineiden vuoksi.

Osakeyhtiöiden osinkojen lisäksi pääomatuloverotuksen kiristykset ovat kohdistuneet yritystoiminnan ja henkilöyhtiön tulo-osuuden pääomatulona verotettavaan osaan. Kiristykset ovat siis vaikuttaneet kokonaisverorasitukseen, mutta eivät kovin voimakkaasti, koska elinkeinonharjoittajilla yritystulosta vain alle 10 prosenttia on ollut pääomatulona. Henkilöyhtiöissä pääomatulon osuus on ollut noin neljännes koko tulosta (Viitala, 2018).

Raunio ym. (2014) kuvailee osinkotulon verotuksen koostuvan uudistuksen myötä sekä osingon saajan henkilöverotuksesta, että osinkoa jakavan yhtiön verotuksesta. Vaikka uudistuksen myötä on huomioitava sekä yhteisövero että henkilövero, on osingonmaksu huomattavasti helpompi prosessi laskea sekä optimoida verrattuna palkkatuloon, jossa on huomattavien sivukulujen lisäksi progressiivinen veroaste.

2.3.1 Pääomatulon eri vaihtoehdot

Pienosakeyhtiön omistajayrittäjällä on perustilanteessa kohtalaisen monia eri vaihtoehtoja nostaa yrityksensä tuloja henkilökohtaiseen käyttöön. Näitä vaihtoehtoja ovat:

- 1) Osinko
- 2) Palkka tai työperusteinen osinko
- 3) Vuokra
- 4) Korko
- 5) Luovutusvoitto (osakkeen myynti, pääomanpalautus, osakepääoman alentaminen tai palautus)

Kukkosen (2010) mukaan edellä mainittujen keinojen lisäksi osakas pystyy nostamaan rahaa osakslainana tai erilaisina etuuksina, jotka useimmiten rinnastuvat verotuksessa palkkaan.

2.3.2 Osinko keskeisenä tekijänä voitonjaon optimoinnissa

Osinkoa jaettaessa yhtiön nettovarallisuus määrittää sen, onko jaettava osinko verotuksessa osakkeenomistajan pääoma- vai ansiotuloa (Viitala, 2018). Tämän perusteella voidaan ajatella, että osinko on yhtiöstä lähtiessään yhdenmuotoinen mutta jakaantuu esimerkiksi henkilöverotuksessa kahteen osaan sen perusteella mikä jakavan yhtiön nettovarallisuus ja mikä sen suhde jaettavaan osinkoon on ollut.

Listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotuksesta säädetään TVL 33 b §:ssä:

”Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitetulla osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Edellä 1 momentissa tarkoitetun vuotuisen tuoton ylittävältä osalta osingosta 75 prosenttia on ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa”.

Lain perusteella voidaan laskea henkilöverotuksen asteet pääomatulo-osingosta:

120 000 € asti ($25\% \times 30\%$) = 7,5%

120 000-150 000 € ($25\% \times 34\%$) = 8,5%

150 000 € -> ($85\% \times 34\%$) = 28,9%

150 000€ kohdalla veroja ollaan maksettu siis yhteensä:

$7,5\% \times 120\,000 = 9000\text{€}$

$8,5\% \times 30\,000 = 2550\text{€}$

Verot yhteensä ovat 11550€ (kokonaisverorasitus 7,7%), joka on huomattavasti pienempi kuin 150 000€ ylittävältä osalta maksettava 28,9%. Viitala (2018) kuitenkin huomauttaa, että laskettaessa listaamattoman osakeyhtiön osinkojen kokonaisveroastetta on hyvä ottaa huomioon myös 20% yhteisövero, joka osakeyhtiön on maksettava voitoistaan.

Taulukko 1. Yhtiön vero + osakkeenomistajan vero

Taulukon data on lainattu lähteestä Viitala 2018, s. 28. Taulukon ulkoasua on muokattu.

Lähtötilanne	Veron määrä
1. Osinko enintään 8% nettovarallisuudesta ja enintään 150 000€ - pääomatuloverokanta 30%	20% + 6% = 26%
2. Osinko enintään 8% nettovarallisuudesta ja 120 000€ - 150 000€ - pääomatuloverokanta 34%	20% + 6,8% = 26,8%
3. Osinko yli 150 000€ mutta enintään 8% - pääomatuloverokanta 34%	20% + 23,1% = 43,1%
4. Osinko yli 8% nettovarallisuudesta - marginaalivero 53%	20% + 31,8% = 51,8%

Vuoden 2014 alusta pääomatulo-osinko (8% nettovarallisuudesta) on verotettavaa pääomatuloa, mutta vain 25% osalta aina 150 000 euroon asti. Raunion ym. (2014) mukaan myöskään ennen nykyistä lainsäädäntöä osakkaan ei ole tarvinnut maksaa veroa pääomaosingoista ollenkaan.

Viitala (2018) kertoo pääomatulo-osingon olevan pääsääntöisesti merkittävästi alemmin verotettu kuin ansiotulo-osinko. Tästä ja taulukosta 1 voidaan päätellä ansiotulo-osingon tulevan kannattavamaksi ainoastaan niissä tapauksissa, kun osakkaalla ei käytännössä ole mitään ansiotuloja, tai vaihtoehtoisesti se on kykenevä tekemään ansiotuloihin vaikuttavia verovähennyksiä, muttei toisaalta ole kykenevä nostamaan palkkaa, tai joutuu maksamaan siitä suuria TyEL -sivukuluja. Näistä syistä voidaankin nettovarallisuuden kerryttämistä pitää erittäin tärkeänä osana yrityksen voitonjaon verotuksellista optimointia. Määttänen ja Ropponen (2014 s.3) avaavat osingonmaksun ja nettovarallisuuden suhteen laskelmia seuraavasti: *“Osinkotuottoa laskettaessa osingot suhteutetaan osakaskohtaiseen nettovarallisuuteen (osakkaan nettovarallisuus = osakkeiden lukumäärä * yhtä osaketta vastaava osuus yhtiön nettovarallisuudesta)”*. Tästä voidaan havainnoida nettovarallisuuden 8%:n rajan olevan osakaskohtainen, johon vaikuttaa mm. osakkaan omat yhtiölainat. Tutkijoiden mukaan verotukseen liittyy siis sekä nettovarallisuuteen suhteutettu osinkotuotto, että osinkojen absoluuttinen euromäärä.

Viitala (2018) korostaa, että osingon verovapaata osaa ei oteta huomioon henkilöverotuksen pääomatulorajaa laskettaessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että aina 120 000 euroon asti huojenettu pääomatulo-osinko on henkilöverotuksessa verotettu 30%:lla, mikäli osakkaalla ei ole muita pääomatuloja. 120 000:n euron raja perustuu pääomatulo-osingon verolliseen osaan (25%), jolloin verollista pääomatuloa kertyy 30 000 euroa, joka puolestaan on henkilöverotuksessa kevyen pääomatuloveron raja. Pääomaosingon verovapaa osa ei täten myöskään nosta edes välillisesti muiden pääomatulojen veroprosenttia.

2.3.4 Nettovarallisuuden vaikutus jaettavan osingon laatuun

Eriytettyyn tuloverojärjestelmään siirtyminen on tehnyt nettovarallisuuden kerryttämisestä olennaisen osakeyhtiön verosuunnittelun keinon. Kukkosen ja Waldenin (2011) mukaan perustilanteessa vähemmän verotettua osinkoa saadaan tiettyyn pisteeseen asti sitä enemmän, mitä suurempi on yhtiön nettovarallisuus.

Osinkoverojärjestelmän keskeisenä lähtökohtana voidaankin nähdä nimenomaan osakkeenomistajan kannustin kasvattaa yhtiön nettovarallisuutta. (Viitala, 2018)

Viitala (2018 s.34) luettelee varoihin lähes kaikki taseen vastaaviin sisältyvät erät: *”pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset sekä vaihtuvien vastaavien vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Lisäksi varoja ovat myös pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa.”*

Yhtiön nettovarallisuuden tarkat laskentaohjeet ovat varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005, ns. arvostamislaki). Osakkeen matemaattinen arvo on nettovarallisuus jaettuna yhtiön osakkeiden lukumäärällä, joskaan yhtiön itsensä omistamia osakkeita ei huomioida. Nettovarallisuus puolestaan saadaan, kun yhtiön varoista vähennetään kaikki yhtiön velat. Varat ja velat otetaan aina huomioon sen vuoden, jona osinko on nostettavissa, edeltävänä vuonna päättyneen tilikauden taseen mukaan. (Viitala, 2018)

Vaikka varsinainen osingonjakopäätös tehdään vasta tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen, voidaan Romppaisen ym. (2000) mukaan kirjanpidossa sekä verotuksessa osinko kirjata tietyin edellytyksin jo sen vuoden tilinpäätökseen, jolta osinko jaetaan. Tällöin myös verotus tapahtuu sinä vuonna, jolloin verotus tapahtuu. Tämä menetelmä kuitenkin

edellyttää, että vuoden aikana on tehty päätös ennakko-osingosta ja osingonjakopäätös myös vahvistetaan normaaliin tapaan tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen.

Kuten on jo useasti noussut esille, on nettovarallisuus ja siihen vaikuttavat tekijät olennaisia voitonjaon optimoinnissa. Viitala (2018) huomaakin mielenkiintoisen yhteyden tai mahdollisen ristiriidan eri verotuksissa, kun verotuksessa yhtiötasolla tehdyt toimenpiteet saattavat vaikuttaa nettovarallisuuteen ja siten osingon verotukseen osakkeenomistajan tasolla. Esimerkkinä Viitala kertoo poiston vaikutuksista – toisaalta se pienentää nettovarallisuutta ja täten pääomaosingon määrää, mutta myös vaikuttaa maksettavaan yhteisöveroon. Osakeyhtiön voitonjaon verotuksellinen optimointi tarkoittaakin usein tasapainottelua yhtiön sekä osakkaan verotuksen välillä, ja toimenpiteiden vaikutuksia arvioitaessa on otettava samanaikaisesti huomioon sekä osakkaan että yhtiön asema. Viitalan mukaan nettovarallisuuden merkitys osingonjaossa ilmenee varsin hyvin myös verratessa pääomatulo-osingon ja ansiotulo-osingon verorasituksen eroa. Tämä voidaan vahvistaa veronmaksajat.fi-sivuston veroprocenttilaskurilla etenkin niissä tapauksissa, joissa osingonsaajalla on huomattavasti muita ansiotuloja, jolloin pienenkin ansiotulo-osingon verotus voi olla sen 15% verovapaasta osuudesta huolimatta yli 40%.⁶

Osakkeenomistajan kannustin yltää siis aina 1 875 000 euroon asti.⁷ Tällä nettovarallisuudella osakas pystyy nostamaan täyden määrän huojaennettua osinkoa. Kun osakas pystyy helposti nostamaan täyttä huojaennettua osinkoa, on Viitalan (2018) mukaan tämän kannattavaa sen jälkeen tutkia myös osingon ulkopuolisten voitonjakokeinojen mahdollisuuksia ylittävälle osalle. Tämän perusteella voidaankin olettaa, ettei ansiotulo-osinko pienestä verovapaasta osastaan huolimatta ole saajalleen kovin edullista, ainakaan jos yrittäjällä on muita ansiotuloja. Toisaalta on myös mahdollista, ettei yrittäjä työskentele yrityksessä. Vaihtoehtoisina tulojen nostamisen keinoina Viitala esittää muun muassa toimitilojen vuokrausjärjestelyitä osakkaan ja yhtiön välillä.

⁶ Veronmaksajat, 2019. Palkansaajan veroprocentit 2019. Viitattu 28.4.2019.
<https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Laskelmat/Palkansaajan-veroprocentit/>.

⁷ 150 000€ / 8% = 1 875 000€

3.Case: optimaalinen voitonjako osakeyhtiössä eri tilanteissa

Case-tutkimuksessa tutkitaan, miten tämän työn kirjoittajan taustatiedoilla kannattaisi optimoida yrityksen toteutettavaa voitonjakoa verotuksellisesti. Pääfokuksena on löytää verotuksellisesti edullisin keino jakaa tuloa yrittäjälle eri tilanteet huomioon ottaen: huojennettu osingonjako yhtiön nettovarallisuudesta sekä palkan maksaminen sekä YEL-, että TyEL-osakkaille. Palkan- ja osingonjaon verosuunnittelussa haasteena onkin niiden erilainen verokohtelu yhtiön sekä osakkaan näkökulmasta (Viitala, 2018).

Laskennassa on käytetty taustatietoina Helsingin koti-, sekä seurakuntaa, ja syntymävuotta 1993. Veroprosentit sisältävät kaikki palkansaajan ansiotuloista perittävät verot ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä verottajan viran puolesta automaattisesti tekemät vähennykset. Verohallinnon tuloverolaskurissa⁸ lasketun veroprosentin lisäksi on niihin lisätty työnantajan suoraan palkasta perimät veronluonteiset kulut, joita on palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut. Kaikki palkan sivukulut on mielekästä ottaa huomioon, kun tarkastellaan yhtiötä jonka varallisuus nähdään myös sen omistajan varallisuutena.

YEL-palkansaajan veroprosentti on laskettu sivukulujen osalta pienimmän mahdollisen YEL-työtulon mukaan (7797,37€), jonka YEL-vakuutusmaksujen kuukausisummana on käytetty Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritaksen YEL-laskurin⁹ antamaa 157€/kk summaa. Nämä YEL-kuukausimaksut 12kk ajalta (1884€) on vähennetty koko tarkastelujakson osalta henkilökohtaisessa verotuksessa, vaikka alle 41 000€ palkan osalta näyttäisikin yhteisöveron prosentti olevan suurempi kuin henkilöverotuksen verorasite, jolloin vähennys kannattaisi tehdä yrityksen tuloksesta. Optimaaliseen voitonjaon pisteen löytämiseen se ei kuitenkaan vaikuta, sillä nettovarallisuudesta jaettavan pääomatulo-osingon kokonaisverorasitus lähestyy vasta reilusti yhteisöverotason ylittävältä osalta, jolloin vähennys kannattaa suorittaa henkilöverotuksessa. Vähennyksen merkitys

⁸ Verohallinto, 2019. Veroprosenttilaskuri 2019. Viitattu 13.4.2019. Haettu osoitteesta: <https://vero.fi/verolaskuri>.

⁹ Veritas eläkevakuutus, 2019. YEL-laskuri. Viitattu 04.05.2019. Haettu osoitteesta: <https://www.veritas.fi/yrittajat/yel-vakuutus/yel-laskuri>.

henkilöverotuksessa korostuu etenkin marginaaliveroprosenttia tarkastellessa, jolloin ”viimeisten” tulojen verotus alkaa jo olla korkeaa.

Koska yritys kuitenkin maksaa YEL-kuukausimaksut, on vuosittainen YEL-maksu suhteutettu jaettavaan palkkaan ja lisätty henkilöverotuksen kokonaismäärään, jotta saadaan molemmat osapuolet huomioiva kokonaisvero/-kulurasitus. Vastaavaa menetelmää harvoin suoritetaan puhuttaessa pelkästä verorasitteesta, mutta kokonaiskuluja huomioitaessa on mielekästä huomioida kaikki palkanmaksuun vaikuttavat tekijät.

3.1 Jaottelu ansio-/pääomatuloon

Nettovarallisuudesta jaettavaa huojaennettua pääomatulo-osinkoa pidetään yleisesti kannattavana, mutta palkan vähennyskelpoisuus yhtiöverotuksessa tekee siitä kannattavamman tiettyyn pisteeseen saakka. Tämä tietty piste on hyvinkin riippuvainen palkansaajan taustatiedoista, mutta joitain yleismääräisiä suuntaviivoja pystytään antamaan sekä YEL- että TyEL-piiriin kuulumisen osalta.

Kun nettovarallisuudesta jaettu osinko on 8 prosenttiin ja 150 000 euroon asti huojaennettua, on jaettavan pääomaosingon kokonaisverorasite 120 000 euroon asti 26%¹⁰, ja sen ylittävältä osalta 150 000 euroon asti 26,8%.¹¹ Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että osakkaan kannattaa nostaa yhtiöstä palkkaa siihen pisteeseen saakka, että kokonaiskulurasituksessa saavutetaan sama raja. Koska yrityksen yhteisövero osuus on huomioitu osingon kokonaisverorasituksessa, ei vertailussa ole tarpeellista huomioida erikseen palkkana jaetun summan verovähennyskelpoisuutta yhteisöverossa.

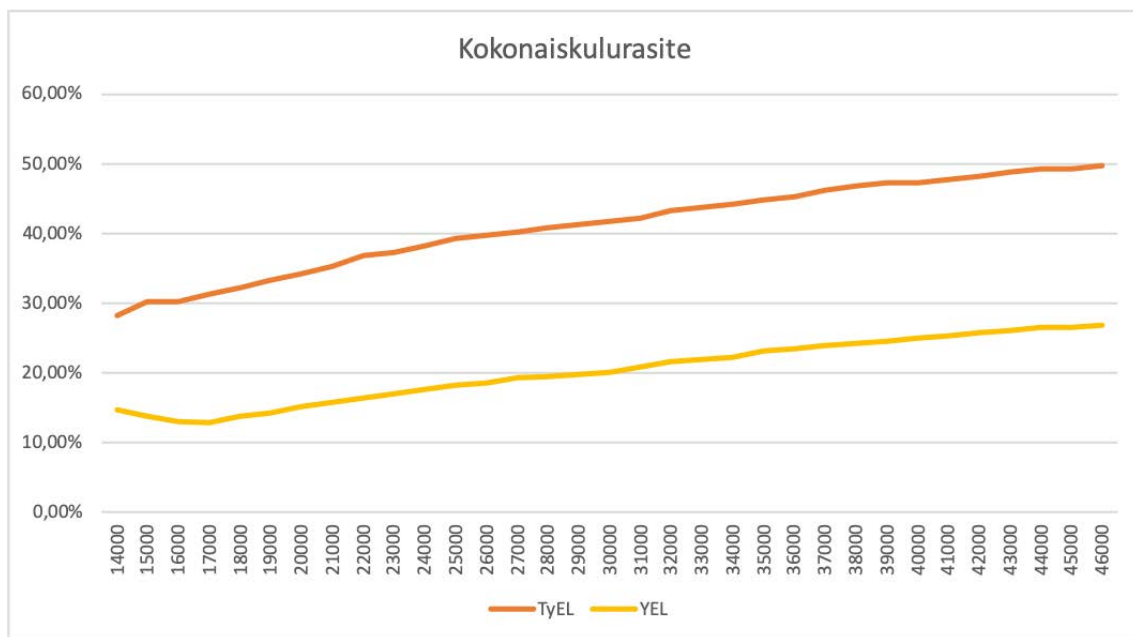
Palkkana jaetun ansiotulon kokonaisverorasitus eroaa huomattavasti, kun laskelmissa otetaan huomioon myös palkan sivukulut. Sivukulujen määrän ero perustuu TyEL:n ja YEL:n eroihin, jossa keskeisimmän eron aiheuttaa se, ettei YEL-palkkatulon, jonka perusteella sivukulut maksetaan, tarvitse käytännössä olla lähellekään sen suuruinen mitä palkkaa on todellisuudessa maksettu. Tässä optimoinnissa onkin lähdetty siitä

¹⁰ $25\% \times 30\% \times 80\% = 26\%$

¹¹ $25\% \times 34\% \times 80\% = 26,8\%$

lähtökohdasta, että yrittäjä haluaa maksaa palkan sivukulunsa pienimmän mahdollisen YEL-palkkatulon perusteella, joka käytännössä johtaa siihen, että yrittäjän on suotavaa huolehtia esimerkiksi tulevasta eläkekertymästä muin keinoin – joko säästämällä itse, tai hankkimalla muita tuloja.

Kuva 1. Yrittäjän kokonaiskulurasitus Case:n taustatiedoilla TyEL- ja YEL-vakuutusmaksuilla

Kuva 1: Käsitelty data Verohallinnon veroprosenttilaskurista. Liitteet laskelmista: Taulukko 2 & Taulukko 4

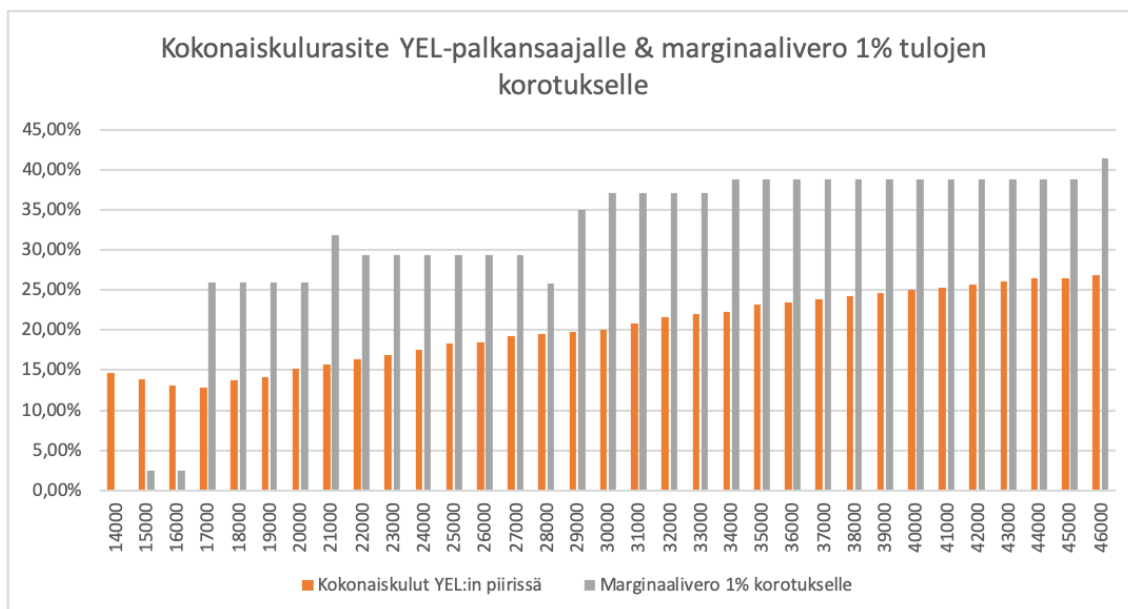
Case-optimoinnin taustatiedoilla yrittäjä, joka kuuluu TyEL:n piiriin, maksaa palkan sivukulujen johdosta aina suurempaa kokonaiskulurasitetta kuin pääomatulo-osingon verohuojennettua 26% kokonaisrasitetta. TyEL-osakkaan ei suurten sivukulujen johdosta siis lähtökohtaisesti kannata maksaa ollenkaan palkkaa itselleen, jos hänellä on muita vaihtoehtoja.

Yrittäjä, joka puolestaan kuuluu YEL:n piiriin, maksaa vasta 43 000€ suuruisesta palkasta 26,15% kokonaiskulurasitusta. Tähän summaan asti maksettu ansiotulo on siis kannattavampaa kuin nettovarallisuudesta nostettava huojennettu osinko, mikäli kyseessä on joko/tai päätös palkan ja osingon välillä. YEL:n ja TyEL:n vertaaminen keskenään ei puolestaan ole niin yksiselitteistä – pienen YEL-palkkatulon perusteella maksetut

sivukulut tarkoittaa myös muun muassa pienempää eläkekertymää, joka luonnollisesti kartoittaa myös yrittäjän varallisuusasemaa, ainakin etäisesti.

Käytännössä kuitenkin kokonaisveroprosentin tarkastelu ei anna kovinkaan totuudenmukaista kuvaa sen vuoksi, että henkilöverotuksen veroprosentti toimii keskiarvoisen veroprosentin tavoin. Tämä siis tarkoittaa sitä, että marginaaliveroprosentti nousee tietyn palkan jälkeen huomattavasti progressiivisen veroluonteensa johdosta.

Kuva 2. Yrittäjän kokonaiskulurasitus Case:n taustatiedoilla YEL-vakuutusmaksuilla ja marginaalivero prosentin tulojen korotukselle.

Kuva 2: Käsitelty data Verohallinnon veroprosenttilaskurista. Liite laskelmasta: Taulukko 2

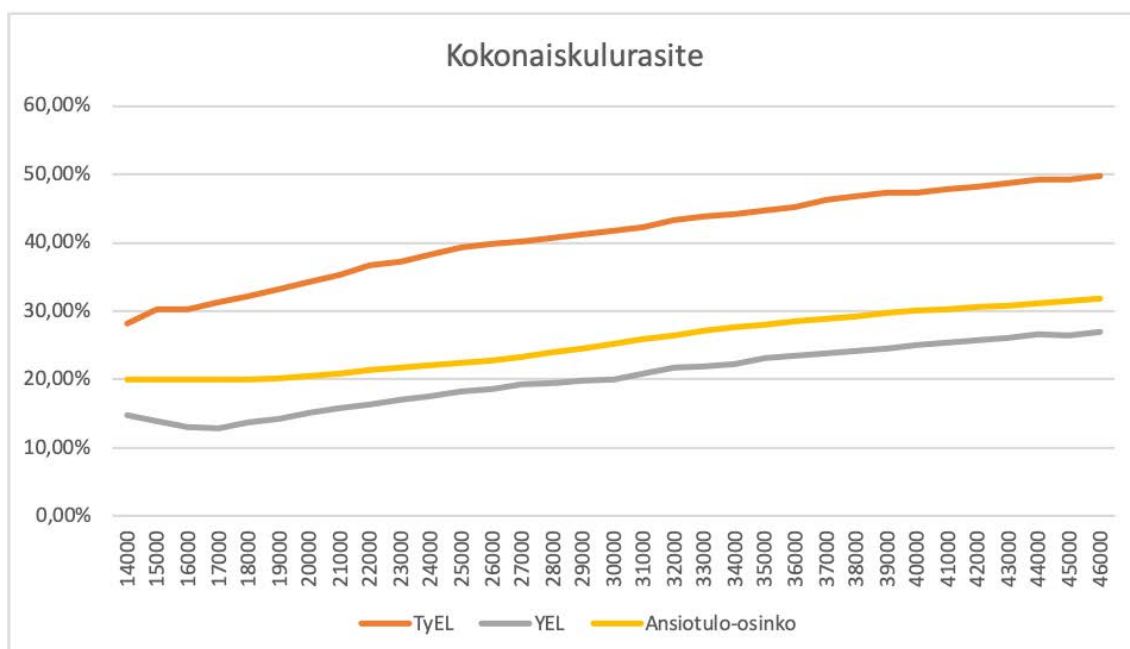
Pääomatulo-osingon kokonaisverorasituksen (alimmillaan 26%) ylittävä marginaaliveroprosentti tulee YEL:n piiriin kuuluvan case-tapauksen osakkaan kohdalla jo noin 17 000-20 000 euron palkan kohdalla (kokonaiskulun marginaalirasite 25,93%), jos sekä henkilöverotus että yhtiön kulut huomioidaan. Tähän saakka YEL-palkka on varteenotettava voitonjaon keino, ja etenkin alle 17 000€ palkan osalta se on todella edullinen.

3.2 YEL-/TyEL –vaikutus yrittäjän optimaaliseen voitonjakoon

YEL:n ja TyEL:n kuuluminen tuo valtavasti eroja yrityksen maksamien sivukulujen välille. Jo aiemmin on ilmennyt, ettei ansiotulo-osingot ole kovinkaan verotehokas keino jakaa yrityksen varoja. YEL:n ja TyEL:n erot konkretisoituvatkin hyvin, kun voidaan havainnoida ansiotulo-osingonkin tulevan edullisemmaksi kuin TyEL:n mukaan vakuutetun osakkaan palkka. Viitalan (2018) mukaan ansiotulojen korkeasta kokonaisveroasteesta johtuen niitä voidaan pitää vaihtoehtona palkalle lähinnä vain niissä tilanteissa, jossa palkkaan kohdistuisi merkittäviä sivukuluja. Merkittävillä sivukuluilla tutkija viittaa oletetusti TyEL:n mukaan vakuutetun osakkaan korkeisiin sivukuluihin.

Mikäli yrittäjän on esimerkiksi henkilökohtaisista taloudellisista syistä nostettava yrityksestä varoja, joiden osuus on yli 8% nettovarallisuudesta, tulee tarkasteluun ansiotulo-osingon ja TyEL- & YEL-palkkojen kokonaisvero-/kokonaiskulurasitteet ja niiden vertailu keskenään. Ansiotulo-osinko on kuitenkin yhtä lailla yrityksen tuloksesta jaettavaa, eli siitä on maksettu jo yhteisövero 20%. Siitä ei kuitenkaan makseta sivukuluja, jotka voivat etenkin TyEL:n piirissä olla huomattavia. Vuonna 2019 YEL-maksu on iästä riippuen 24,10-25,60% YEL-työtulosta. Tämän työtulon yrittäjä määrittelee itse. YEL-työtulon minimiraja on 7799,37 euroa, eli alimmillaan yrittäjä maksaa YEL-maksuja vain noin 1880 euroa. TyEL:n piiriin kuuluvalla osakkaalla ei ole mahdollisuutta vastaavaan päätäntävaltaan maksamistaan eläkekuluista.

Kuva 3. Yrittäjän kokonaisverorasitus Case:n taustatiedoilla TyEL- & YEL-palkan osalta ja niiden vertaaminen ansiotulo-osinkoon.

Kuva 3: Taulukon data Verohallinnon veroprosenttilaskurista. Liitteet laskelmista: Taulukko 2, Taulukko 3, Taulukko 4.

Samoilla taustatiedoilla laskettuna, ja verottajan viran puolesta tekemät vähennykset huomioon ottaen, voidaan todentaa aiemmat näkemykset ansiotulo-osingon kannattavuudesta lähinnä silloin, kun yrittäjä on TyEL:n piiriin kuuluva.

Ansiotulo-osingon kokonaisverorasitusta huomioidessa on huomioitu yrityksen maksama yhteisövero (20%), ja sen vaikutus jaettavaan summaan. Esimerkiksi 20 000 € ansiotulo-osinkoa jaettaessa yritys maksaa ensin 20% yhteisöveroa, jonka jälkeen yritys jakaa jäljelle jäävän osan 16 000€ osinkona. Tästä osasta veronalaista ansiotuloa henkilöverotuksessa on 75% eli 12 000€.

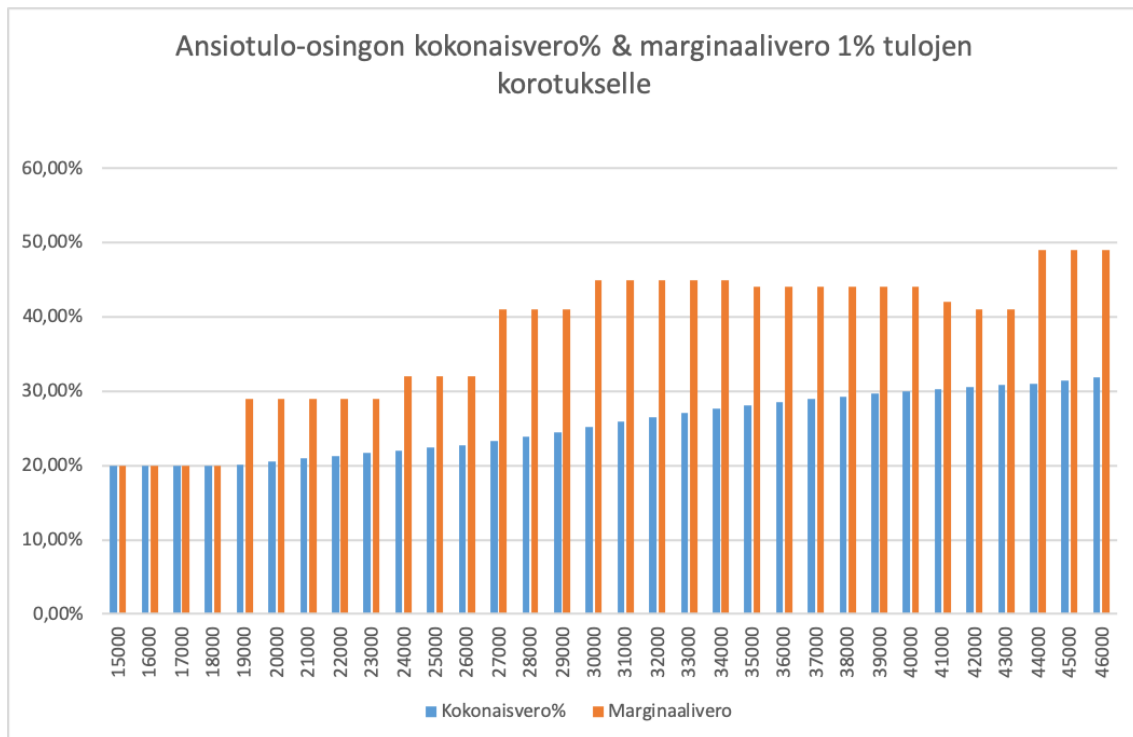
Taulukko antaa mielenkiintoisen näkemyksen kokonaisverorasituksesta eri tilanteissa. Koska TyEL:n sivukulut ovat huomattavia, tulee TyEL:n kuuluvan palkansaajan kokonaisverorasitus suuremmaksi kuin ansiotulo-osinkoa nostavan osakkaan, vaikka

osingosta yritys joutuu maksamaan yhteisövero 20%. On kuitenkin huomioitava, ettei osinko turvaa osakkaan eläke- tai sairausturvaa.¹²

Koska TyEL:n ja YEL:n maksaminen tuo osakkaalle turvaa sairaustapauksissa, ja koska osa maksetuista sivukuluista kerryttää etäisesti osakkaan tulevaa varallisuutta eläkkeen muodossa, on niiden suoranainen vertaaminen osingonmaksuun epämielekäästä. Ansiotulo-osingon kokonaisverorasitteen vertaaminen tuleekin mielestäni olennaiseksi silloin, kun pohditaan esimerkiksi niitä järjestelyitä, joissa yrittäjä ostaa yrityksen käyttämän liiketilan omaan lukuunsa ja vuokraa sitä yritykselle. Tällöin yrittäjä saa henkilöverotuksessa verotettavaa pääomatuloa, joka on 30 000€ asti 30% verotettavaa, ja sen yli menevältä osalta 34% verotettavaa tuloa. Jotta alempi verotettava taso saavutettaisiin ansiotulo-osingon kokonaisverorasitteella, on yrittäjän mahdollista nostaa noin 40 000€ ansiotulo-osinkoa (kokonaisverorasite 30%). Toisaalta, jos yritys itse omistaa liiketilansa, nostaa se todellisuudessa myös yrityksen nettovarallisuutta ja täten myös pääomatulo-osinkona jaettavaa määrää.

¹² Reunanen, L. 2017. Varojen jako listaamattomassa osakeyhtiössä – palkkaa vai osinkoa? Kirjoitus Talousverkko-artikkelissa 24.07.2014. Viitattu 03.05.2019. <https://www.talousverkko.fi/varojen-jako-listaamattomassa-osakeyhtiössä-palkkaa-vai-osinkoa/>

Kuva 4. Yrittäjän kokonaisverorasitus ansiotulo-osingosta ja sen marginaaliveroaste prosenttien tulojen korotukselle.

Kuva 4: Taulukon data Verohallinnon veroprosenttilaskurista. Liite laskelmasta: Taulukko 3.

Todellisuudessa kuitenkin ansiotulo-osingon kokonaiskulurasitteen marginaaliveroprosentti yltää 30% kohdille jo yrityksen maksaessa 19 000€ - 23 000€ suuruista ansiotulo-osinkoa, jolloin ylimenevän tulon verotettava osuus ylittää 29% (Kuva 4). Kaikki tähän asti maksettu ansiotulo-osinko tulee kuitenkin edullisemmaksi.

Puhuttaessa optimaalisesta voitonjaosta, onkin TyEL:n kuuluvalla osakkaalla palkanjaon merkitys käytännössä olematon silloin, kun yritys pystyy jakamaan osinkoa nettovarallisuudestaan. Jos yrittäjä ei halua kasvattaa yrityksensä nettovarallisuutta, ja hän tarvitsee henkilökohtaisen talouden ylläpitämiseksi enemmän varoja, on palkan kannattavuudessa verrattuna ansiotulo-osinkoon sen sijaan olennainen merkitys sillä, onko yrittäjä TyEL- vai YEL-vakuutettu. YEL-vakuutetun turvautuessa palkkaan, kannattaa TyEL-osakkaan pohtia muita järjestelyitä, joita voi esimerkiksi olla osakkaan omistamien liiketilojen vuokraaminen yritykselle. Tämän lisäksi TyEL-osakkaan kannattaisi ainakin Case-tapauksessa nostaa ensin ansiotulo-osinkoja 23 000€ asti.

Kun huomioidaan aloittavan yrityksen yleisesti pieni nettovarallisuus sekä se, että yrittäjä saa ensimmäisen neljän vuoden ajalta 22% alennusta YEL-maksuista, toimii se eräänlaisena kannustimena YEL-osakkaalle nostaa enemmän palkkaa pienempien sivukulujen ansiosta. Toisaalta, kun alennus on aina prosentuaalinen – olisi rahallinen hyöty suurempi ylisuurille YEL-tuloille korkeamman eläkekertymän johdosta. Koko YEL-maksu ei kuitenkaan kerrytä eläkettä, vaan se kattaa muun muassa sairausvakuutuksen, ei tässä tutkimuksessa otettu kantaa siihen kannattaako yrittäjän optimoida YEL-palkkatulon määrää ensimmäisen neljän vuoden alennetun summan perusteella.

Pääomatulo-osingon ylittävältä voitonjaolta voidaan todeta YEL:n kuuluvan yrittäjän kannattavan nostaa ylimääräinen osa palkkana. TyEL:n piiriin kuuluva osakas puolestaan selviää pienemmillä kuluilla nostaessaan ansiotulo-osinkoa palkan sijaan. Toisaalta, jos yritys ei tuota voittoa, jonka verotuksesta palkka olisi vähennyskelpoista, voidaan kuvaa 4 lukea vertailukelpoisuuden helpottamiseksi niin, että ansiotulo-osingon verorasite lähtee origosta. Tässä tapauksessa jaettava summa tulisi jakaa 0.8:lla, jotta yhteisöveron vaikutus jaettavaan summaan saadaan eliminoitua. Tätä tarkasteltaessa on kuitenkin lisäksi huomioitava, että todellisuudessa siitä on jo maksettu yhteisöveroa sen kerryttäessä yhtiön varallisuutta, jolloin tarkastelu toimii lähinnä äkillisissä tilanteissa, jos maksettu yhteisövero nähdään niin sanottuna uponneena kustannuksena.

3.3 Yhtiön nettovarallisuuden kerryttämisen kannattavuus voitonjaon optimoinnin näkökulmasta

Mitä suurempiin voitonjakoihin yritys pystyy, sitä suurempi merkitys yhtiön nettovarallisuudella on. Ansiotuloverotus käyttäytyy progressiivisesti niin palkanmaksun kuin ansiotulo-osingonkin osalta. Jos yrittäjällä ei ole muita ansiotuloja, on lähes aina järkevää maksaa ainakin osa voitonjaosta palkkana, jos yrittäjä työskentelee yrityksessä.

Kuten laskelmissa nähtiin, nousee ansiotulon verorasitukset nopeasti tietyn pisteen jälkeen. Riippuen yrittäjän taustatiedoista ja YEL/TyEL -velvollisuudesta, saavuttaa ansiotuloverotus sen yhteisöveron vähennyskelpoisuudesta huolimatta nopeasti tason, jonka jälkeen etenkin pääomatulo-osingon jakaminen tulee halvemmaksi. Olennaista

optimoinnissa onkin ottaa huomioon kaikki mahdolliset keinot jakaa varoja niin, että saavutetaan jokin tietty kokonaisverorasitus, johon tähdätään. Tällaisena yrittäjä voikin usein pitää huojennetun osingonjaon verorasitusta, joka on 26%/26,8% (Taulukko 1). Kun yhdistetään sekä palkka-, että osinkotulot, päästään joka tapauksessa kohtalaisen hyviin vuosituloihin suhteessa kulurasitukseen, nettovarallisuuden määrästä riippumatta – ja esimerkiksi tulevia nettotuloja pystytään arvioimaan hyvin edellä mainituilla veroprosenteilla.

On kuitenkin hyvä huomioda, että yhtiöstä maksettava palkka luonnollisesti vähentää yhtiön tulosta, joka täten vaikuttaa tulevien vuosien nettovarallisuuteen. Etenkin palkan marginaalikulurasitteen lähestyessä huojennetun osingonjaon verorasitusta, muodostuu tarkasteluun olennaiseksi tekijäksi rahan aika-arvo. Jos palkanmaksun ylärajoilla kokonaisverorasitus on samaa, tai vain vähän alle pääomatulo-osingon verorasitetta, on mielekästä tarkastella tulevaisuuden näkymiä, joihin vaikuttaa olennaisesti esimerkiksi yrittäjän henkilökohtaisen talouden tilanne sekä tulevien vuosien tulojen näkymät. Olennaisena vaikuttavana tekijänä on myös se, että yritys mahdollisesti pystyy tekemään tuottoa sille osalle, joka on erotuksena voitonjaon kokonaisverorasitteesta ja yhteisöverosta. Esimerkiksi 26% kokonaisverorasituksella maksetulle palkalle tai ansiotulo-osingolle yritys pystyy siirtämään 20% yhteisöveron ylittävältä kuudelta prosentilta maksettavaa veroa tulevaisuuteen, jolloin tätä osaa on mahdollista kasvattaa suureksikin korkoa korolle -ilmiön ansiosta.

Yhtiöön jätettävien varojen osalta on huomioitava, ettei niiden verotehokas nostaminen jatkossa ole kovin nopeaa. Kuten tutkimuksessa on jo monesti todettu, on usein edullisin keino nostaa yhtiön varoja pääomatulo-osinkona, joka johtaa siihen, että yhtiöön jätettävistä varoista voidaan nostaa verotehokkaasti vain 8% vuosittain. Tämän merkitys konkretisoituu etenkin niissä tapauksissa, joissa yhtiö ei tulevaisuudessa enää tuota voittoa, josta palkkakulut voitaisiin vähentää. Toisaalta, vaikka yrittäjän henkilökohtaisessa taloudessa tulisi äkillinen tarve rahalle, pystyy hän lainaamaan yritykseltään.

Ansiotulo-osinko ei myöskään ole verrattavissa pääomatulo-osinkoon suoranaisesti, sillä ne eivät ole toisiaan poissulkevia. Ansiotulo-osinko tulee kyseeseen vain 8% nettovarallisuuden ylittävältä osalta. 120 000 euroon asti pääomatulo-osingon

kokonaisverorasite on 26%, ja sen ylittävältä osalta 150 000 euroon asti kokonaisverorasite on 26,8%. Jos nettovarallisuus ei riitä tarpeeksi suureen osingonmaksuun, ja yrittäjä haluaa pitää lopullisen kokonaisverorasitteen samalla tasolla, voi hän lisäksi nostaa ansiotulo-osinkoa 31 000 euroon asti 25,87% kokonaiskulurasitteella (Kuva 4), tai vaihtoehtoisesti korkeampaan pääomatulo-osingon kokonaisverorasitukseen peilaten 32 000 euroa kokonaiskulurasitteella 26,79% (Kuva 4). Tässäkin tapauksessa kokonaisverorasite antaa hieman hämäävän kuvan johtuen pienten ansiotulo-osinkojen verottomuudesta henkilöverotuksessa. Kun yhteisöveron päälle lasketaan marginaaliveroprosentti jo ensimmäisestä henkilöverotuksessa verotettavasta ansiotulo-osingosta (19 000€), tulee prosentin korotuksen marginaaliveroksi yhteisöveron kanssa jo yli 29% aina 23 000€ asti.

Jos yhtiö on jo lopettanut toimintansa, eikä se tuota voittoa, josta palkka voitaisiin vähentää - tai jos yrittäjä ei työskentele yrityksessä, kannattaa usein yrityksestä nostaa pääomatulo-osingon lisäksi myös jonkin verran ansiotulo-osinkoa. Tällaiset tapaukset konkretisoituvat usein, jos esimerkiksi verolainsäädäntö osinkoverotuksesta muuttuu tulevaisuudessa. Jättäessään nettovarallisuutta yhtiöön yrittäjä ottaakin lähtökohtaisesti aina riskin siitä, että verotuskäytännöt tulevat mahdollisesti muuttumaan. Käytännössä lopettamistilanteissa yrittäjälle tulee vaihtoehdoksi myös yrityksen purku, jolloin verotuksessa voidaan käyttää esimerkiksi hankintameno-olettamaa. Hankintameno-olettaman määrä on 20% mikäli yritys on perustettu alle 10 vuotta ennen selvitysmiehen tekemää lopputilitystä. Jos yritys on perustettu yli 10 vuotta ennen lopputilitystä, on hankintameno-olettaman määrä 40%¹³. 20% hankintameno-olettamalle kokonaisverorasitteeksi jää jako-osasta 24-27,2%¹⁴ ja 40% hankintameno-olettamalla 18-20,4%¹⁵, jolloin voidaankin nähdä yrityksen purkaminen käytännössä myös verotehokkaana ratkaisuna nostaa yhtiöstä varoja tilanteessa, jossa yhtiötoiminta on lakannut.

¹³ Huovinen, Juha Pekka. "Yrityksen lopettaminen: Osakeyhtiön omistajan verotus." 10.9.2014. Haettu osoitteesta: <https://www.veronmaksajat.fi/Veroarkistot/Taloustaidon-yrityksartikkelit/Yrityksen-myynti-yritysjarjestelyt-ja-sukupolvenvaihdos/Yrityksen-lopettaminen-Osakeyhtiön-omistajan-verotus/>. Viitattu 7.5.2019

¹⁴ $(100\% - 20\%) \times 30\% = 24\%$ & $(100\% - 20\%) \times 34\% = 27,2\%$

¹⁵ $(100\% - 40\%) \times 30\% = 18\%$ & $(100\% - 20\%) \times 34\% = 20,4\%$

3.4 Casen optimaalisen tason erityispiirteet

Case-tapauksessa voidaan huomata, että palkan maksaminen tulee kokonaiskuluiltaan halvimmaksi vaihtoehdoksi marginaaliveroa tarkastellessa noin 17 000€ - 20 000€ kohdalla (Kuva 2) mikäli yrittäjä kuuluu YEL:n piiriin. Ansiotulojen verotuksen rajun progressiivisuuden myötä sen ylittävältä osalta verotehokkaimpana voitonjaon keinona voidaan ylivoimaisesti pitää nettovarallisuuteen perustuvaa pääomatulo-osinkoa. Ansiotulojen määrää pystytään optimoida jonkin verran luontoiseduilla niiden positiivisten verovaikutusten ollessa muutaman tuhannen euron luokkaa.

TyEL:n kuuluvan osakkaan kannattaa korkeiden sivukulujen johdosta lähtökohtaisesti tarkastella muita voitonjaon keinoja kuin palkkaa. Ylivertaisesti tärkeämmäksi osaksi osoittautuu siis yhtiön nettovarallisuuden kasvattaminen, jonka avulla verohuojennettua osinkoa voidaan jakaa halvimalla tasollaan 120 000 euroon asti, ja lähes yhtä edullisesti vielä 150 000 euroon saakka.

Kun nämä tasot huomioidaan noin 20 000€ palkan kanssa (YEL-osakkaalla), saadaan verotehokkaaksi maksimisummaksi jopa 170 000€ vuodessa, kun huomioidaan tähdittävä vain noin neljänneksen kokonaiskulurasitus.

Edellä mainittujen rajojen ylittävät voitonjaot kallistuvatkin oleellisesti, ja niitä tulisi lähtökohtaisesti tarkastella vain niissä tilanteissa, joissa yhtiön nettovarallisuus paisuu jatkuvasti yli pääomatulo-osingon perusteella maksettavan maksimisumman (1 875 000€), tai kun varoja halutaan syystä tai toisesta jakaa enemmän. Jos nettovarallisuutta kertyy yrityksessä huomattavasti, tuleekin lisätulojen jakamiseen hyviä keinoja esimerkiksi yrityksen ja osakkaan välisistä vuokrasopimuksista, joissa esimerkiksi yritys vuokraa toimitilansa yrittäjältä. Yrityksen itse omistamassaan liiketilassa liiketilan arvo nostaa nettovarallisuutta ja täten sen perusteella jaettavan pääomatulo-osingon kokonaismäärää, mutta mikäli nettovarallisuutta on jo tarpeeksi, saadaan vuokrauksilla yrittäjälle lähes yhtä halpaa pääomatuloa vuokratuotoista (30%/34%).

3.5 Luontoisetujen vaikutus case-tilanteessa

Case-tilanteen yrittäjän asunto sijaitsee alueella Helsinki 2 (00270) ja sen neliömäärä on 42. Asunnon verotusarvoksi muodostuu ilman käyttösähköä tai lämmitystä 715€.

Vastaavan asunnon vuokran arvo on arviolta 1000€/kk.

Taulukko 5. Asuntoedun vaikutukset kokonaiskulurasitukseen YEL- & TyEL-palkansaaajalla.

YEL			TyEL						
Palkka	€ 20.000,00		€ 20.000,00						
Henkilövero	€ 920,22		€ 1.197,71						
Kulut yhteensä*	€ 2.958,22		€ 6.847,71	****					
Asuntoedun kanssa**	€ 8.000,00		€ 8.000,00						
Asuntoedun verotusarvo***	€ 8.582,16		€ 8.582,16						
Kulut yhteensä*	€ 2.029,62		€ 4.684,46	****					
Erotus	€ 928,60		€ 2.163,25			TyEL-kokonaiskulurasite asuntoedun jälkeen			23,42%
*Henkilöverotuksen maksettu määrä + YEL-vakuutus 1884 + sotu 0,77% maksetusta palkasta									
** 20 000€ - 1000€ x 12 (kuukaudet)									
*** 715,18 x 12									
****Henkilövero+20% sivukulut+henkilökohtaisen verotuksen 8,25% sivukulut									

Taulukko 5: Taulukon henkilöveron määrä koostettu Verohallinnon veroprocenttilaskurista: https://avoinomavero.vero.fi/_/, Viitattu 07.05.2019.

Tarkasteltaessa palkanmaksua optimaalisen voitonjaon marginaaliveroprosentin perusteella maksettavaa 20 000€ YEL:n alaista palkkaa, tulee kokonaiskulurasitteeksi asuntoedun kanssa noin 2030€, kun 20 000€ palkan osalta suoraan se olisi ollut 2958€. Yrityksen ja osakkaan kokonaiskuluihin järjestely vaikuttaisi YEL:n alaisuudessa siis noin 930 eurolla positiivisesti. TyEL:n alaisuudessa palkkaa ei olla tutkimuksessa pidetty vaihtoehtona oikeastaan missään tapauksessa, mutta vertailun vuoksi 20 000€ TyEL-palkan kokonaiskulurasite sen suurten sivukulujen johdosta olisi ilman asuntoetua noin 6850€. Asuntoetu huomioiden kokonaiskulurasitteeksi muodostuu noin 4685€, jolloin kokonaiskuluissa säästetään vuodessa jopa noin 2165€. Tällöin TyEL-palkan kokonaiskulurasitteeksi 20 000€ tulotasolla, asuntoetu huomioon ottaen, muodostuisi noin 23,5%¹⁶ joka on alle verohuojennetun pääomatulo-osingon kokonaisverorasituksen.

Asuntoetu, kuten suurin osa muistakin luontoiseduista, on hyvin tapauskohtainen eikä sille sen takia pysty antamaan yleistä suositusta. Lähtökohtaisesti luontoisetujen verotuksellinen tehokkuus näyttääkin syntyvän todellisen vastikkeen maksamisen ja verottajan antaman verotusarvon erotuksesta. Esimerkitapauksessa yrittäjän

¹⁶ 4684,46/20000 = 23,42%

verotettavasta tulosta otettiin pois vuokran todellinen arvo (1000€) ja lisättiin vuokran verotusarvo (715,18€). Sen lisäksi, että yrittäjä säästää suoraan näiden summien erotuksen verollisen osan ja sivukulujen osan samaisesta erotuksesta, laskee se usein myös veroprosenttia, joka osaltaan vaikuttaa myös siihen osaan tulosta, joka ylittää tarkastelun kohteena olleen 12 000€:n vuosittaisen vuokraosuuden.

Autoedun hyödyllisyys nousee aika ajoin esiin. Sen kannattavuudesta ei kuitenkaan ole selkeää näyttöä, vaan sekin käyttäytyy hyvin tilannekohtaisesti. Puhuttaessa yrittäjän omasta autoedusta, jolle todennäköisesti kertyisi jonkin verran liikeajoa, ei autoetu tuo juurikaan hyötyjä ainakaan case-tapauksessa. Lähtökohtaisesti jos liikeajoa voidaan odottaa syntyvän henkilökohtaisten ajojen lisäksi, vaikuttaa siltä, että yrittäjän itsensä omistama auto tulevan verotehokkaimmaksi verottomien kilometrikorvausten johdosta.¹⁷ Autoedun laskeminen on asuntoetuakin monimutkaisempaa sen takia, että eri mieltymykset auton ja sen lisävarusteiden suhteen vaikuttavat verotusarvoon, kuten myöskin omien ajojen ja liikeajon suhde. Monimutkaisuuden ja tilannekohtaisuuden vuoksi takia tässä tutkielmassa ei keskitytä autoetuunkaan sen yksityiskohtaisemmin kuin toteamalla sen olevan hyvä vaihtoehto selvittää osana voitonjaon optimointia.

Muidenkin luontoisetujen kohdalla voidaan tehdä pieniä voitonjaon optimointia vahvistavia laskelmia. Luontoisetujen kannattavuus on kuitenkin hyvin henkilökohtaista, ja joillekin esimerkiksi ravintoetu voi olla hyödyllinen, kun samaan aikaan toinen ei tekisi sillä mitään, mutta vastavuoroisesti saisi puhelinedun kautta kokonaiskulunsa pienemmäksi. Case-tapauksessa ainoa huomattava verohyötyä tarjoava luontoisetu oli asuntoetu, joka sekään ei kaikissa tilanteissa ole kannattava. Näiden pohjalta voidaan todeta, että luontoisetuja kannattaa ehdottomasti harkita – ei niinkään osana yrityksen voitonjakoa, vaan osana yrityksen palkanmaksua. Luontoisedun arvo luonnollisesti nimittäin nousee, kun palkansaajan veroprosentti on korkea, jolloin verotusarvon ja todellisen maksettavan vastikkeen erotuksesta saadaan suoraan veroprosentin mukainen säästö, jonka lisäksi pienemmät verotettavat kokonaistulot vähentävät mahdollisesti myös muiden palkkatulojen verotusta. Luontoisetujen vaikuttaessa myös yrityksen maksamiin palkan sivukuluihin, korostuu sen merkitys TyEL-osakkailla. On kuitenkin

¹⁷Aho, A. 2015. Oma vai firman auto? Kirjoitus Talenom-artikkelissa 30.09.2015. Viitattu 03.05.2019. Haettu osoitteesta: <https://www.talenom.fi/oma-vai-firman-auto>.

huomioitava, että kalliista TyEL-palkasta tulee luontoisetujen johdosta vain vähemmän kallista.

Yrittäjän kannattaakin ehdottomasti perehtyä luontoisetuihin, ja riippuen mieltymyksistään ja taustatiedoistaan, hyödyntää mahdollisia verotehokkaita ratkaisuja, joita esimerkiksi liikuntaa harrastavalle yrittäjälle voi löytyä täysin verotuksetta:

“Työnantajan järjestämänä verovapaana virkistys- ja harrastustoimintana pidetään myös enintään 400 euron vuosittaista etua työnantajan tarjoamasta työntekijän omaehtoisesta liikunta- tai kulttuuritoiminnasta” (TVL 69 § 5 momentti). Etua on tarjottava koko henkilökunnalle ja se saa olla ainoastaan työntekijän käytettävissä.

3.6 Lyhyt yhteenveto Case-tuloksista

Laskelmien perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että yrittäjän on mieluista tähdätä nostamansa tulon kokonaisrasituksessa pääomatulo-osingon verohuojennettuun rasitteeseen, joka aiemmin osoittautui joko 26%:n tai 26,8%:n suuruiseksi (Taulukko 1).

Koska nettovarallisuuden perusteella nostettu verohuojennettu osinko on rajallista, tulee usein kysymykseen lisätulon nostaminen muin keinoin. Lisätuloja kannattaakin YEL:n parissa nostaa joka tapauksessa siihen asti, kun sen marginaalikulurasitus lähestyy edellä mainittuja pääomatulo-osinkojen kulurasitteita (17 000€ - 20 000€). Sen lisäksi, että tällöin saadaan palkkaa halvemmalla ja kuitenkin korkeintaan samalla kulurasitteella – nostaa YEL-vakuutusmaksut myös yrittäjän eläkekertymää ja tuo turvaa esimerkiksi sairaustapauksissa.

TyEL-palkansaajan puolestaan ei lähtökohtaisesti kannata nostaa palkkaa yrityksestään juuri koskaan. Tähän oletamaan voidaan kuitenkin tehdä muutoksia esimerkiksi luontoisetujen perusteella, tai jos yrittäjällä ei ole vaihtoehtoisia tapoja nostaa yrityksestä varoja kulutehokkaasti. TyEL-palkansaajalle nettovarallisuuden kerryttäminen nouseekin YEL-osakasta suurempaan rooliin sen verohyödyn ollessa suhteutettuna suurempi omaan palkkaansa, josta sivukulut maksetaan. Vaikka ansiotulo-osingosta yritys joutuu maksamaan yhteisövero – löytyy ansiotulo-osingon kautta Case-tilanteessa verotehokkaammat keinot TyEL-palkansaajalle, joskin sen toteutus voi käytännössä olla haastavampaa muiden osakkaiden mieltymysten ja verotettavien tulojen johdosta.

Ansiotulo-osingon marginaaliveroprosentti paljastaa verotehokkaaksi maksimisummaksi 19 000 – 23 000€, jolloin saavutetaan noin 30% marginaaliaste, jonka jälkeen erilaiset yrittäjän ja yrityksen väliset vuokrasopimukset tulevat oleelliseksi osaksi voitonjakoa.

Molemmissa lähtötilanteissa yrittäjän kannattaa kuitenkin suorittaa verosuunnitteluaan aktiivisesti ainakin niin kauan, kun pääomatulo-osingon perusteena oleva nettovarallisuuden määrä on alle sen maksimin (1 875 000€). Tämän ylittyessä tarkasteluun tulee muut järjestelyt, joita on esimerkiksi erilaiset vuokrasopimukset yrittäjän ja yrityksen välillä. Nämä samaiset järjestelyt osoittautuvatkin myös hyviksi keinoiksi TyEL-osakkalle nostaa yrityksestään varoja, mikäli yrittäjä tarvitsee tuloja pääomatulo-osingon lisäksi.

4. Voitonjaon optimointiin vaikuttavat järjestelyt yrityksessä

Aiemmin on jo todettu, että voitonjaon optimoinnissa on huomioitava sekä yrityksen verotukseen että henkilöverotukseen liittyvät seikat. Henkilöverotuksen puolella järjestelyt ovat rajalliset, ja käytännössä etukäteen valmisteltavat toimenpiteet näyttävät kohdistuvan yhtiön sisällä tehtäviin järjestelyihin. Nämä etukäteen tehtävät toimenpiteet koostuvat lähinnä nettovarallisuuteen liittyvistä tekijöistä, kuten osakaskohtaisiin nettovarallisuuden määrän vähennyksiin: *”Osakaskohtaisesti vähennetään myös yhtiöstä saatujen lainojen määrä, jos osakas yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa vähintään 10% yhtiön osakkeista tai hänellä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Laina vähennetään ensisijaisesti lainanottajan osakkeiden arvosta. Jos lainan määrä on suurempi kuin osakkeiden matemaattinen arvo, vähennetään loput perheenjäsenten osakkeiden matemaattisesta arvosta”* (TVL 33 b §).

Viitala (2018) toisaalta osoittaa tasapainottelun yhtiön verotettavan tuloksen ja nettovarallisuuden välillä, mikäli nettovarallisuutta ei jo ole aiemmin todettua 1 875 000 euroa, joka mahdollistaisi isoimman mahdollisen verohuojennetun osingon jakamisen. Tasapainottelulla viitataan verotuksessa tehtävien poistojen määrään tai niiden vaihtoehtoiseen hyllyttämiseen: toisaalta poistot vaikuttavat yhtiön nettovarallisuuden määrään alentavasti, toisaalta ne vähentävät maksettavien yhteisöverojen määrää.

4.1 Nettovarallisuuden kerryttäminen

”Tulorahoitusta nopeampi tapa lisätä yhtiön nettovarallisuutta on oman pääoman sijoittaminen yhtiöön. Yhtiön näkökulmasta pääoman sijoitukset ovat edullisempi tapa kasvattaa nettovarallisuutta kuin tulorahoitus, koska osakkeenomistajien tekemät pääoman sijoitukset ovat yhtiölle verovapaita EVL 6 §:n 1 momentin 2. kohdan mukaan” (Viitala, 2018 s. 133). Yhtiö voi siis esimerkiksi nostaa nettovarallisuutta ostamalla toimitilansa omakseen. Kukkosen ja Waldenin (2011) mukaan nettovarallisuutta voi lisätä myös jättämällä voittovaroja yhtiöön, pääomalainan konvertoinnilla pääomaksi, muuttamalla yhtiön omistaman varallisuuden lajia sekä pidättäytymällä joistain arvonalenemisista. Myös muutokset osakkaan palkoissa näkyvät yhtiön tulevaisuuden nettovarallisuudessa, joskaan eivät kovin merkittävästi.

Ajankohtaisen nettovarallisuussuunnittelusta tekee muun muassa juuri päättyneet eduskuntavaalit, ja spekulatio tulevasta verolainsäädännön muutoksista on perusteltua. Jo vuonna 2010 Kukkonen kirjoittaa sen hetkisestä tilanteesta: *”Tässä yhteydessä on muistettava mahdollisen verouudistuksen vaikutukset. Vuonna 2010 saattaa olla pikemminkin järkevää jakaa osinkoa yli maksimin ja pienentää nettovarallisuutta”* (s.189). Tällä perusteella voidaankin nähdä varojen jättäminen yhtiön haltuun osakkaan kannalta riskinä, joka yhdessä rahan aika-arvon kanssa voikin osoittautua hyvinkin negatiiviseksi etenkin tilanteissa, joissa yhtiö ei pysty tai halua tavoitella ylimääräiselle pääomalle tuottoa.

Sijoitusyhtio.net:in kirjoitus avaa tilannetta hyvin siltä osin, että yhtiöön jätettävän nettovarallisuuden tulisikin pystyä sijoittamaan samalla tavoin kuin yrittäjä itse voisi sen sijoittaa henkilökohtaisessa omistuksessaan: *”jos omistajat ovat kuitenkin sellaisessa taloudellisessa tilanteessa, että voivat ja haluavat säästää maksetuissa veroissa sillä kustannuksella, että omassa käytössä on vähemmän rahaa, tullaan kysymykseen: mitä yhtiön tilille kertyvillä rahoilla tehdään?”*¹⁸

¹⁸Sijoitusyhtio.net 2017. Tavallisen yhtiön kautta sijoittaminen. Kirjoitus sijoitusyhtio.net -blogissa 03.09.2017. Viitattu 03.05.2019. Haettu osoitteesta: <https://www.sijoitusyhtio.net/yritysjarjestelyt/tavallisen-yhtion-kautta-sijoittaminen/>.

4.2 Tulonjaon erittely

Mielenkiintoinen seikka osoittaa myös pääomatulo-osingon merkittävyyttä verotuksellisesti. Raunio ym. (2014) esittää yrityksen olevan velvollinen jakamaan osinkona vähintään puolet tilikauden voitosta. Osakeyhtiötä ei voi kuitenkaan vaatia jakamaan yli 8% yhtiön pääomasta. Tämä on mielestäni indikaatio siitä, että pääomatulo-osinko nähdään kaikille kannattavana voitonjaon muotona, verrattuna ansiotulo-osingon verotukseen, joka saattaa olla jollekin huomattavasti epäedullisempi kuin toiselle. Yli 8% yhtiön pääoman jakoraja toisaalta voi olla myös esimerkiksi yrityksen jatkuvuuteen tähtäävä, eikä niinkään voitonjaon verotukseen kantaa ottava.

Vaikka palkka on yrityksessä työskentelevälle osakkaalle käytännössä joustavin tapa nostaa yhtiöstä varoja (Viitala, 2018), on sen veroseuraamukset huomattavasti monimutkaisemmin laskettavissa kuin osingon. Palkan jakaminen tiettyyn pisteeseen saakka onkin kannattavaa, mutta etenkin yhtiön nettovarallisuuden kasvaessa sen merkitys kokonaissummaan peilaten laskee. Yritys joutuu maksamaan kerryttämistään voitoista yhteisöveroa, mutta verolainsäädännön ollessa kaikille käytännössä sama, voidaan nettovarallisuuden kerryttämisen nähdä olevan myös tehokas keino niissä tilanteissa, joissa päämääränä on myydä yhtiö pois omasta omistuksesta.

Määttäsen ja Ropposen (2014) mukaan myöskin yrittäjän kannattaa maksaa itselleen jonkin verran palkkaa, koska ansiotulojen verotus on ainakin alkuvaiheessa kevyttä, ja se on vähennyskelpoista yrityksen tuloksesta. Niinpä yrittäjän ei kannata nostaa osinkoja lainkaan, jos yrityksestä nostettava tulo on suhteellisen pieni, ja hän on kykenevä nostamaan palkkaa yrityksestään. Case-tutkimus tuki tätä teoriaa YEL-palkan osalta, kun TyEL-palkan sivukulut puolestaan ylittivät verohuojennetun osingon verorasituksen jo pienilläkin summilla.

Kukkosen (2010) mukaan palkasta maksetun sosiaaliturvamaksun myötä palkan verotus on aina osittain kahdenkertaista. Koska kuitenkin pienenillä summilla sen kokonaisverorasite voi YEL-palkansaajalle olla hyvinkin alhainen, voikin TyEL:n piiriin kuuluvan olla järkevää pyrkiä lisäämään omistustaan yrityksessä niin, että se yltää YEL:n

rajoihin. Myös epäsuora omistaminen lasketaan¹⁹, joka avaa lisää vaihtoehtoja osakkaiden omistusosuuksien järjestelyssä. Etenkin TyEL-palkansaajalle myöskin yrityksen lopettamisessa hyödynnettävä hankintameno-olettama osoittautuu houkuttelevaksi vaihtoehdoksi, jolloin hän pystyy purkamaan yhtiön kohtalaisen verotehokkaasti.

Palkan lisäksi, tai sen sijaan, voi yritys tarjota työntekijälleen myös luontoisetua. Karttusen ja Pasasen (2016) mukaan yksi tärkeimmistä asioista luontoisetua jakaessa on ottaa huomioon niiden oikeanlainen verokäsittely jo maksuhetkellä. Tällä tarkoitetaan käytännössä sitä, että edun ollessa veronalainen, siitä suoritetaan asianmukaiset ennakonpidätykset jo edun maksuhetkellä. Tämän lisäksi yrityksen tulee huomioida myös verotusarvonmukaiset sivukulut. Virheellisyydet luontoisetujen maksuissa on yleisiä, ja niiden maksuunpaneminen voi koostua jopa viideltä edeltävältä vuodelta.

5. Yhteenveto ja johtopäätökset

Tutkielman keskeisenä lähtökohtana oli selvittää listaamattoman osakeyhtiön verotehokkaita tapoja suorittaa voitonjakoa osakkaalleen. Tarkastelun pääfokuksena oli huomioida varsinaisten veroseuraamusten lisäksi myös ne oleelliset sivukulut, joita eri tulonjaon menetelmät lisäävät. Näitä sivukuluja esiintyi etenkin yrityksen jakaessa osakkaalleen palkkaa, ja niiden suuruus vaikuttaa olevan hyvin riippuvainen siitä, onko yrittäjä YEL- vai TyEL-velvollinen. Osinkoon perustuva voitonjako osoittautui ylivoimaisesti helpoimmaksi toteuttaa, minkä lisäksi sen kokonaisverorasitus oli yhtä lailla helpoin laskea.

Case-optimointi antoi mielenkiintoisen ja uudenlaisen näkemyksen siitä, että palkan kokonaisvero-/kokonaiskulurasitteen suhteuttaminen verohuojennettuun pääomatulo-osinkoon tarjoaa käytännössä hyödyllisen näkökulman ainoastaan niissä tilanteissa, joissa yrittäjä syystä tai toisesta olisi tilanteessa, jossa hänen olisi päätettävä kokonaan joko ansiotulon tai pääomatulon välillä. Kokonaiskulurasite sivukuluineen antaa sinällään mielenkiintoisen näkemyksen, koska yleisessä puheessa huomioidaan vain välittömät verot, muttei kuitenkaan huomioi sitä, että veroprosentti käyttäytyy keskimääräisen

¹⁹ Yrityksen-perustaminen.net 2019. YEL-vakuutus. Viitattu 04.04.2019. Haettu osoitteesta: <https://yrityksen-perustaminen.net/vel-vakuutus-2019/>.

prosentin mukaan, joka parhaiten ilmentyy ajattelemalla koko vuoden tulon jakamalla kuukausittaiseen tuloon. Ensimmäisinä kuukausina veroprosentti olisi 0, jonka jälkeen ”marginaalivero” alkaa olla viimeisinä kuukausina jo huomattavan korkea – nämä yhteenlaskettuna saadaan kokonaisveroprosentti. Tässä tilanteessa viimeisinä kuukausina ei tietenkään olisi mielekäästä maksaa veroja yli vertailuarvon, jota tässä tapauksessa pidettiin pääomatulo-osingon 26 prosentin.

Toisin kuin asiaa yleisesti käsiteltäessä, työn optimaalisten tasojen tarkkailussa olikin keskiössä nimenomaan marginaaliveron taso, jonka lisäksi laskelmissa huomioitiin myös kaikki sivukulut, joita yritys joutuu palkkaa jakaessaan maksamaan. Näillä laskelmilla päästiin hieman yleisimpiä näkemyksiä pienempään palkkatasoon, joka on YEL-osakkaan kohdalla noin 17 000€ - 20 000€ kohdalla (marginaalirasitus 25,93%). TyEL-osakkaan kohdalla sen korkeiden sivukulujen johdosta osakkaan ei annetuilla tiedoilla kannattaisi koskaan nostaa palkkaa. Ansiotuloon vaikuttavilla luontoiseduilla tätä pystytään optimoimaan tilanteesta riippuen jonkin verran, joskaan sen kokonaisvaikutus ei ole kovin suuri verrattuna huomattavasti massiivisempiin mahdollisiin verohuojennettuihin osinkoihin.

Nettovarallisuuden kerryttäminen, ja sen perusteella jaettavan pääomatulo-osingon rooli on siis huomattavasti merkittävin yrityksen voitonjaon optimoinnissa. Nettovarallisuuden kerryttäminen tarkoittaa kuitenkin käytännössä varojen jättämistä yhtiöön, jolloin ainakin osakkaan näkökulmasta olisi hyvä ottaa jonkinlainen diskonttoteleminen huomioon, sillä varoja pystytään nostamaan jätettävästä summasta vain 8% vuosittain verotehokkaasti. Varallisuutta kerryttäessä tuleekin ehdottomasti huomioida näkemykset tulevista lainsäädännöistä, kuten myös se, että yhtiön olisi pystyttävä tekemään ainakin ne toimenpiteet sille pääomalle, jonka yrittäjä vaihtoehtoisesti tekisi omassa taloudenhallinnassaan. Ainakin toistaiseksi yrityksen on kohtalaisen helppo sijoittaa varallisuuttaan esimerkiksi osakkeisiin samalla tavoin kuin osakas pystyisi sijoittamaan henkilökohtaisella puolellaankin.

6. Lähteet

Arvela, L., Juusela, J., Halén, M. & Vanhanen, J. Kilpailukykyiseen verotukseen. Valtiovarainministeriö 2002

Karttunen, S., Pasanen, V. Luontoisedut ja muut henkilökuntaedut verotuksessa, Alma Talent Oy Helsinki 2016.

Kukkonen Matti – Walden Risto, Pk-yrityksen verosuunnittelu, Alma Talent Oy 2014, 2. painos

Kukkonen, Matti. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus, Talentum Media Oy Hämeenlinna 2010, 2. uudistettu painos

Määttänen Niku – Ropponen Olli, ”Listaamattomien osakeyhtiöiden verotus, voitonjako ja investoinnit”, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA 2014 No 40

Puusa, A., Reijonen, H., Juuti, P. & Laukkanen, T. Akatemiasta markkinapaikalle. Johtaminen ja markkinointi aikansa kuvina, Talentum Oyj Helsinki 2012

Raunio, M., Romppainen, L., Ukkola, O. & Kotiranta, K., Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä, KHT-Media Oy Porvoo 2014, 3. uud. painos

Tomperi, Soile. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu, Sanoma Pro Oy Hyvinkää 2014, 26. uudistettu painos

Valkonen Tarmo – Kauppi Eija – Suni Paavo, ”Simulointeja yhteisöveron alennuksen dynaamisista vaikutuksista Suomessa”, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA 2014 No 41

Viitala, Tomi. Osakeyhtiön voitonjaon verusteet – perusteet ja suunnittelu, Helsingin Kamari Oy Printon Viro 2018

Internet-lähteet :

¹“Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä” 02.01.2019. Haettu osoitteesta <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html> 01.05.2019

² “‘Wahlroos-verollisia’ olisi alle 35 000”, 20.10.2011 Haettu osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-5440085> 03.05.2019

³ “Luku ei todellakaan huimaa päätä – Näin monella suomalaisella on yli 300 000€ tulot” 02.05.2016 Haettu osoitteesta <https://www.talouselama.fi/uutiset/luku-ei-todellakaan-huimaa-paata-nain-monella-suomalaisella-on-yli-300-000-tulot/8a0f3283-0406-3c76-856d-573c08051b1d> päiväys 01.05.2019

⁴ “Yli 40000 euroa ansaitseva viidennes maksaa 96 prosenttia ansiotuloveroista” Summanen, Kasper 25.12.2018. Haettu osoitteesta <https://www.verkkouutiset.fi/yli-40000-euroa-ansaitseva-viidennes-maksaa-96-prosenttia-ansiotuloveroista/> 01.05.2019.

⁵ Green, E, 2017. ”Miten optimoida yrittäjän verotus?” Kirjoitus EW Talousblogissa 01.04.2017. Viitattu 02.05.2019. Haettu osoitteesta: <http://ewh2012.fi/miten-optimoida-yrittajan-verotus/>)

⁶ Veronmaksajat, 2019. Palkansaajan veroprocentit 2019. Viitattu 28.4.2019. <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Laskelmat/Palkansaajan-veroprocentit/>.

⁸ Verohallinto, 2019. Veroprocenttilaskuri 2019. Viitattu 13.4.2019. Haettu osoitteesta: <https://vero.fi/verolaskuri>.

⁹ Veritas eläkevakuutus, 2019. YEL-laskuri. Viitattu 04.05.2019. Haettu osoitteesta: <https://www.veritas.fi/yrittajat/yel-vakuutus/yel-laskuri>.

¹² Reunanen, L. 2017. ”Varojen jako listaamattomassa osakeyhtiössä – palkkaa vai osinkoa?” Kirjoitus Talousverkko-artikkelissa 24.07.2014. Viitattu 03.05.2019. <https://www.talousverkko.fi/varojen-jako-listaamattomassa-osakeyhtiossa-palkkaa-vai-osinkoa/>

¹³ Huovinen, Juha Pekka. “Yrityksen lopettaminen: Osakeyhtiön omistajan verotus.” 10.9.2014. Haettu osoitteesta: <https://www.veronmaksajat.fi/Veroarkistot/Taloustaidon-yrityksartikkelit/Yrityksen-myynti-yritysjarjestelyt-ja-sukupolvenvaihdos/Yrityksen-lopettaminen-Osakeyhtiön-omistajan-verotus/>. Viitattu 7.5.2019

¹⁷ Aho, A. 2015. ”Oma vai firman auto?” Kirjoitus Talenom-artikkelissa 30.09.2015. Viitattu 03.05.2019. Haettu osoitteesta: <https://www.talenom.fi/oma-vai-firman-auto>.

¹⁸Sijoitusyhtio.net 2017. ”Tavallisen yhtiön kautta sijoittaminen”. Kirjoitus sijoitusyhtio.net -blogissa 03.09.2017. Viitattu 03.05.2019. Haettu osoitteesta: <https://www.sijoitusyhtio.net/yritysjarjestelyt/tavallisen-yhtion-kautta-sijoittaminen/>

¹⁹ Yrityksen-perustaminen.net 2019. YEL-vakuutus. Viitattu 04.04.2019. Haettu osoitteesta: <https://yrityksen-perustaminen.net/yel-vakuutus-2019/>.

Viranomaislähteet :

Ennakkoperintälaki 1118/1996. Annettu Helsingissä 20.12.1996. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961118>.>

Laki elinkeinotulon verottamisesta (EVL) 360/1968. Annettu Helsingissä 24.6.1968. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>.>

Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 771/2016. Annettu Helsingissä 9.9.2016. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20160771>.>

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa (ns. Arvostamislaki) 1142/2005. Annettu Helsingissä 22.12.2005. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142>.>

Laki Verohallinnosta 503/2010. Annettu Helsingissä 11.6.2010. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100503>.>

Osakeyhtiölaki (OYL) 624/2006. Annettu Helsingissä 21.7.2006. Saatavilla sähköisesti osoitteessa < <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>.>

Sairausvakuutuslaki (SVL) 1224/2004. Annettu Helsingissä 21.12.2004. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041224>.>

Tuloverolaki (TVL) 1535/1992. Annettu Helsingissä 30.12.1992. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>.>

Yrittäjän eläkelaki 1272/2006. Annettu Helsingissä 22.12.2016. Saatavilla sähköisesti osoitteessa

< <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061272>.>

Liite A:

Taulukko 2: YEL-osakkaan kokonaiskulurasite & marginaalikuluaste prosentin tulojen korotukselle.

Henkilöverotuksen prosentit ja kulujen määrä Verohallinnon veroprosenttilaskurista

<https://avoinomavero.vero.fi/> / (2019)

Palkka per vuosi	YEL-vakuutusmaksun osuus				Henkilöverotuksen kulut	Kulut 1% lisätuloille	Henkilöverotuksen marginaali%	Kulut yht. **	Kulut yht. 1% lisätuloille	Erotus	1% rahallisesti	Marginaali% kokonaiskuluista ***
	Oma vero% *	jaettavasta palkasta	Sotu-maksu	yht.								
14000	0,50%	13,46%	0,77%	14,73%	17,94	17,94	0,00%	2009,74	2009,74	0	140	0,00%
15000	0,50%	12,56%	0,77%	13,83%	24,19	27,94	15,50%	2023,69	2027,44	3,75	150	2,50%
16000	0,50%	11,78%	0,77%	13,05%	49,19	53,19	8,13%	2056,39	2060,39	4	160	2,50%
17000	1%	11,08%	0,77%	12,85%	142,35	186,43	30,97%	2157,25	2201,33	44,08	170	25,93%
18000	2,50%	10,47%	0,77%	13,74%	401,64	448,31	11,62%	2424,24	2470,91	46,67	180	25,93%
19000	3,50%	9,92%	0,77%	14,19%	660,93	710,19	7,45%	2691,23	2740,49	49,26	190	25,93%
20000	5,00%	9,42%	0,77%	15,19%	920,22	972,08	5,64%	2958,22	3010,08	51,86	200	25,93%
21000	6,00%	8,97%	0,77%	15,74%	1232,39	1299,44	5,44%	3278,09	3345,14	67,05	210	31,93%
22000	7,00%	8,56%	0,77%	16,33%	1533,42	1598,16	4,22%	3586,82	3651,56	64,74	220	29,43%
23000	8,00%	8,19%	0,77%	16,96%	1827,71	1895,4	3,70%	3888,81	3956,5	67,69	230	29,43%
24000	9,00%	7,85%	0,77%	17,62%	2122	2192,63	3,33%	4190,8	4261,43	70,63	240	29,43%
25000	10,00%	7,54%	0,77%	18,31%	2416,29	2489,87	3,05%	4492,79	4566,37	73,58	250	29,43%
26000	10,50%	7,25%	0,77%	18,52%	2710,59	2787,09	2,82%	4794,79	4871,29	76,5	260	29,42%
27000	11,50%	6,98%	0,77%	19,25%	3004,87	3084,33	2,64%	5096,77	5176,23	79,46	270	29,43%
28000	12,00%	6,73%	0,77%	19,50%	3274,94	3347,33	2,21%	5374,54	5446,93	72,39	280	25,85%
29000	12,50%	6,50%	0,77%	19,77%	3533,49	3635,25	2,88%	5640,79	5742,55	101,76	290	35,09%
30000	13,00%	6,28%	0,77%	20,05%	3898,7	4010,02	2,86%	6013,7	6125,02	111,32	300	37,11%
31000	14,00%	6,08%	0,77%	20,85%	4269,75	4384,78	2,69%	6392,45	6507,48	115,03	310	37,11%
32000	15,00%	5,89%	0,77%	21,66%	4640,8	4759,54	2,56%	6771,2	6889,94	118,74	320	37,11%
33000	15,50%	5,71%	0,77%	21,98%	5011,85	5134,3	2,44%	7149,95	7272,4	122,45	330	37,11%
34000	16,00%	5,54%	0,77%	22,31%	5387,2	5519,21	2,45%	7533	7665,01	132,01	340	38,83%
35000	17,00%	5,38%	0,77%	23,15%	5775,45	5911,34	2,35%	7928,95	8064,84	135,89	350	38,83%
36000	17,50%	5,23%	0,77%	23,50%	6163,7	6303,47	2,27%	8324,9	8464,67	139,77	360	38,83%
37000	18,00%	5,09%	0,77%	23,86%	6551,95	6695,6	2,19%	8720,85	8864,5	143,65	370	38,82%
38000	18,50%	4,96%	0,77%	24,23%	6940,2	7087,73	2,13%	9116,8	9264,33	147,53	380	38,82%
39000	19,00%	4,83%	0,77%	24,60%	7328,45	7479,87	2,07%	9512,75	9664,17	151,42	390	38,83%
40000	19,50%	4,71%	0,77%	24,98%	7716,7	7872	2,01%	9908,7	10064	155,3	400	38,82%
41000	20,00%	4,60%	0,77%	25,37%	8104,95	8264,14	1,96%	10304,65	10463,84	159,19	410	38,83%
42000	20,50%	4,49%	0,77%	25,76%	8493,2	8656,26	1,92%	10700,6	10863,66	163,06	420	38,82%
43000	21,00%	4,38%	0,77%	26,15%	8881,45	9048,41	1,88%	11096,55	11263,51	166,96	430	38,83%
44000	21,50%	4,28%	0,77%	26,55%	9269,7	9440,53	1,84%	11492,5	11663,33	170,83	440	38,83%
45000	21,50%	4,19%	0,77%	26,46%	9657,95	9832,67	1,81%	11888,45	12063,17	174,72	450	38,83%
46000	22,00%	4,10%	0,77%	26,87%	10046,2	10237,11	1,90%	12284,4	12475,31	190,91	460	41,50%
* YEL-työtulo 7799, henkilökohtaisessa verotuksessa vähennetty vuoden YEL-maksut 1884												
** Henkilöverotuksen maksettu määrä + YEL-vakuutus 1884 + sotu 0,77% maksetusta palkasta												
*** 1% lisätulon kokonaiskulujen erotus / 1% lisätulon rahamäärä												

Liite B:

Taulukko 3: Ansiotulo-osingon kokonaisverorasite & marginaaliveroprosentti prosentin tulojen korotukselle.

Henkilöverotuksen prosentit ja kulujen määrä Verohallinnon veroprosenttilaskurista

<https://avoinomavero.vero.fi/> / (2019)

Ansiotulo-osinko	Yhteisöveron jälkeen				Yhteisövero	Yhteensä	1% korotus	Korotus rahallisesti	Vero korotuksen jälkeen	Verojen erotus	marginaalivero* henkilöverotuksessa	Yhteisövero	Yhteensä		
	verotettavasta osasta														
15000	12000	0	0,00%	20,00%	20,00%	12120	120	0				20%	20%	20,00%	20%
16000	12800	0	0,00%	20,00%	20,00%	12928	128	0				20%	20%	20,00%	20%
17000	13600	0	0,00%	20,00%	20,00%	13736	136	0				20%	20%	20,00%	20%
18000	14400	0	0,00%	20,00%	20,00%	14544	144	0				20%	20%	20,00%	20%
19000	15200	14,68	0,10%	20,00%	20,10%	15352	152	28,49	13,81		9,09%	20%	29%	20,10%	29%
20000	16000	87,39	0,55%	20,00%	20,55%	16160	160	101,93	14,54		9,09%	20%	29%	20,55%	29%
21000	16800	160,11	0,95%	20,00%	20,95%	16968	168	175,38	15,27		9,09%	20%	29%	20,95%	29%
22000	17600	232,83	1,32%	20,00%	21,32%	17776	176	248,83	16		9,09%	20%	29%	21,32%	29%
23000	18400	305,55	1,66%	20,00%	21,66%	18584	184	322,26	16,71		9,08%	20%	29%	21,66%	29%
24000	19200	392,64	2,05%	20,00%	22,05%	19392	192	415,27	22,63		11,79%	20%	32%	22,05%	32%
25000	20000	486,93	2,43%	20,00%	22,43%	20200	200	510,5	23,57		11,79%	20%	32%	22,43%	32%
26000	20800	581,21	2,79%	20,00%	22,79%	21008	208	605,73	24,52		11,79%	20%	32%	22,79%	32%
27000	21600	716,89	3,32%	20,00%	23,32%	21816	216	762,11	45,22		20,94%	20%	41%	23,32%	41%
28000	22400	884,38	3,95%	20,00%	23,95%	22624	224	931,27	46,89		20,93%	20%	41%	23,95%	41%
29000	23200	1051,87	4,53%	20,00%	24,53%	23432	232	1100,44	48,57		20,94%	20%	41%	24,53%	41%
30000	24000	1251,35	5,21%	20,00%	25,21%	24240	240	1312,4	61,05		25,44%	20%	45%	25,21%	45%
31000	24800	1454,85	5,87%	20,00%	25,87%	25048	248	1517,92	63,07		25,43%	20%	45%	25,87%	45%
32000	25600	1658,32	6,48%	20,00%	26,48%	25856	256	1723,44	65,12		25,44%	20%	45%	26,48%	45%
33000	26400	1861,81	7,05%	20,00%	27,05%	26664	264	1928,96	67,15		25,44%	20%	45%	27,05%	45%
34000	27200	2065,29	7,59%	20,00%	27,59%	27472	272	2132,38	67,09		24,67%	20%	45%	27,59%	45%
35000	28000	2256,78	8,06%	20,00%	28,06%	28280	280	2322,75	65,97		23,56%	20%	44%	28,06%	44%
36000	28800	2445,26	8,49%	20,00%	28,49%	29088	288	2513,11	67,85		23,56%	20%	44%	28,49%	44%
37000	29600	2633,75	8,90%	20,00%	28,90%	29896	296	2703,49	69,74		23,56%	20%	44%	28,90%	44%
38000	30400	2822,24	9,28%	20,00%	29,28%	30704	304	2893,86	71,62		23,56%	20%	44%	29,28%	44%
39000	31200	3010,73	9,65%	20,00%	29,65%	31512	312	3084,23	73,5		23,56%	20%	44%	29,65%	44%
40000	32000	3199,21	10,00%	20,00%	30,00%	32320	320	3274,6	75,39		23,56%	20%	44%	30,00%	44%
41000	32800	3387,68	10,33%	20,00%	30,33%	33128	328	3461,33	73,65		22,45%	20%	42%	30,33%	42%
42000	33600	3558,82	10,59%	20,00%	30,59%	33936	336	3628,81	69,99		20,83%	20%	41%	30,59%	41%
43000	34400	3724,04	10,83%	20,00%	30,83%	34744	344	3795,09	71,05		20,65%	20%	41%	30,83%	41%
44000	35200	3889,27	11,05%	20,00%	31,05%	35552	352	3991,67	102,4		29,09%	20%	49%	31,05%	49%
45000	36000	4122	11,45%	20,00%	31,45%	36360	360	4226,73	104,73		29,09%	20%	49%	31,45%	49%
46000	36800	4354,71	11,83%	20%	31,83%	37168	368	4461,77	107,06		29,09%	20%	49%	31,83%	49%
* (Verojen määrä korotuksen jälkeen - verojen määrä ennen korotusta)/1% korotus jaettavaan osinkoon															

Liite C:

Taulukko 4 : TyEL-osakkaan kokonaiskulurasite & marginaalikuluaste prosentin tulojen korotukselle. Henkilöverotuksen prosentit ja kulujen määrä Verohallinnon veroprocenttilaskurista

<https://avoinomavero.vero.fi/> (2019)

		Oma vero% yht. (sis. Eläkevakuutusmaksun 6.75% työttömyysvakuutusmaksun 1.5%)		Työnantajan maksut yhteensä			
Palkka per v	Palkka/kk		€	% *	Yhteensä %		
14000	1166,66667	8,25%	2800	0,2	28,25%		28,25%
15000	1250	10,25%	3000	0,2	30,25%		30,25%
16000	1333,33333	10,25%	3200	0,2	30,25%		30,25%
17000	1416,66667	11,25%	3400	0,2	31,25%		31,25%
18000	1500	12,25%	3549,6	0,2	32,25%		32,25%
19000	1583,33333	13,25%	3800	0,2	33,25%		33,25%
20000	1666,66667	14,25%	3944,05	0,2	34,25%		34,25%
21000	1750	15,25%	4141,2	0,2	35,25%		35,25%
22000	1833,33333	16,75%	4338,4	0,2	36,75%		36,75%
23000	1916,66667	17,25%	4600	0,2	37,25%		37,25%
24000	2000	18,25%	4800	0,2	38,25%		38,25%
25000	2083,33333	19,25%	5000	0,2	39,25%		39,25%
26000	2166,66667	19,75%	5200	0,2	39,75%		39,75%
27000	2250	20,25%	5400	0,2	40,25%		40,25%
28000	2333,33333	20,75%	5600	0,2	40,75%		40,75%
29000	2416,66667	21,25%	5800	0,2	41,25%		41,25%
30000	2500	21,75%	5916	0,2	41,75%		41,75%
31000	2583,33333	22,25%	6200	0,2	42,25%		42,25%
32000	2666,66667	23,25%	6400	0,2	43,25%		43,25%
33000	2750	23,75%	6600	0,2	43,75%		43,75%
34000	2833,33333	24,25%	6800	0,2	44,25%		44,25%
35000	2916,66667	24,75%	7000	0,2	44,75%		44,75%
36000	3000	25,25%	7200	0,2	45,25%		45,25%
37000	3083,33333	26,25%	7400	0,2	46,25%		46,25%
38000	3166,66667	26,75%	7600	0,2	46,75%		46,75%
39000	3250	27,25%	7690,8	0,2	47,25%		47,25%
40000	3333,33333	27,25%	8000	0,2	47,25%		47,25%
41000	3416,66667	27,75%	8200	0,2	47,75%		47,75%
42000	3500	28,25%	8400	0,2	48,25%		48,25%
43000	3583,33333	28,75%	8600	0,2	48,75%		48,75%
44000	3666,66667	29,25%	8800	0,2	49,25%		49,25%
45000	3750	29,25%	9000	0,2	49,25%		49,25%
46000	3833,33333	29,75%	9200	0,2	49,75%		49,75%
* : Eläkemaksu 18,45% + Sairausvakuutusmaksu 0,77% + Osaomistajan työttömyysvakuutusmaksu 0,78% = 20%							